د ملا امیر دیوان

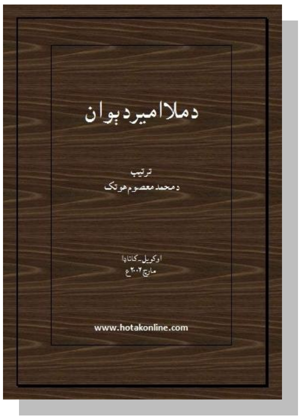

ترتیب
د محمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا
مارچ ۲۰۰۶ ع
www.hotakonline.com

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودېوان يې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۲۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلوورو سته يې راته څرګنده سوه چي دانسخه داروانباد حاجي دوست محمدبرېڅ له کتب خاني راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومورې خطي نسخې پرڅنډو کښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دېوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبې دتولوپتیوغزلي پکښې سته. دپای پاني يې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوځوپاني يې کنډودي . مادانسخه تر موندلوځومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۲۵ ش کال ۹ ـ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي لیکني لنډیزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمدبرېڅ دسراج الملت والدين اميرحبيب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اودظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هديره کي ښخ دئ. پلارېي قيام الدين خان اونيکه يې محمديوسف اخوندزاده نومېدی. دحاجي دوست محمدبرېڅ پېشه سوداګري وه اودځورلسمي هجري شمسي پېړۍپه دېرشمو کلونو کي يې د کندهار د شاه بازارپه ختيځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونو پلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اويوه غني کتابخانه يې درلوده چي دپښتووپاړسي وعربي ژبو خطي نوادريې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي داروانباد محمدحليم سليمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخودکيفيت اوکميت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبايزيدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۶۴ ش کال داروانباد سرمحقق دوست شينواري په سريزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمدبرېڅ له کتابتون څخه راوتلې وه . دحاجي دوست محمدبرېڅ زوی نوراحمدبرېڅ هم دپښتو ژبي ليکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمدبرېڅ په ځواني کي مړسو (دی بايدله اروانبادپوهاندډاکټرنوراحمدبرېڅ سره مغالطه نه سي).

[2] زه (هوتک) دنومورې ليک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمدبرېڅ په قلم داخونددروېزه دمخزن الاسلام ځيني برخي سته چي دخپل کتابتون ديوې نسخې اوداروانباد سليمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته يې يادابنت کړي دي. دحاجي صاحب مرحوم ليک په نسبتاً ښکلوخطونو کي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردڅورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي يوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان يې درلود اوشعرونه يې دخلکو خولوته لوېدلي وو. هسي خوپه پښتنوشاعرانو کي مــورډ (امیر) او (اميرمحمد) په نامه څوتنه پېژنو،خوپیاوړي محقق پوهاند عبدالشکور رشاد د پښتانه شعراء په دريم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امیر په نامه يوشاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره يې ځيني ګډ وجوهات سته . دی ليکي : " امیرپه ختهٔ پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پارسو اوعربي دېوانونودرلولو په باب يې هم خبري کيږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي تاکلای شو اوعمريې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دی . له دېوانه ځخه يې معلومیږي ، چي د ژوند وروستي کلونه يې په ګرش (هیلمند) کښي تيرکړي دي " .

ددغي ليکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبيات پښتو)) محترم مولف هم دده يادونه کړې ده . په پښتانه شعراء کي دامير دکلام د (ی) رديف څلور پښتو بيتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امير)او (ملاامير) به يوسړی وي. د (امير) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادليکي ، چي ظريفه او شوخه طبعه يې درلوده. د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صريحه نمونه ونه موندله . خو دعصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

[3] تلوکان دکندهاردپنجوايي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهار ښار لويديځ لورته پروت دئ. شاوخوايې دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعراو د تاليفاتوڅښتن ساګزی ملاحسن اخوند (۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـ ق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان يې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره يې يوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدين خان د زوی عبدالعلي خان(خان آغا ؟) په پرمايښت د ((محمد رحيم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم ليکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده. دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زيري) جريده کي خپره سوې ده ، بياتکرار سوې ده. د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به يو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ويشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کي د (نهرسراج ویالي) یادونه[5] (۱) بیاهغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شریک دي. د اوسنیو ماخذونو ، روایتو او دېوان څخه دا فیصله ګرانه ده ، چي ((امیر)) او ((ملا امیر)) به یوشاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امیر)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان یې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپینېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم یې ((مخبر العشق جدیدی)) پرابیښی دئ . دیوان مردف اوډپای له خوانیمګړی دئ. دوروستۍ پاڼي رکاب یې (څمامقصود) لیکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بیت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سیاهي لیکل سوې ده اودډېر بي سلیقي او بېسواده کاتب کارمعلومیږي. څرنګه ، چي دېوان نیمګړی دئ ، دکاتب نوم اود لیکلو کال یې نسته . ددېوان پرڅنډو څوځایه ۱۳۲۷ او یوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي. نه پوهېږم ، چي دابه دلیکلوکال یاکلونه وي که یا؟ د دېوان ټولي غزلي اتیاوو ته رسیږي اود(ی) ردیف هغه څلوربیته ، چي د پښتانه شعراء په دریم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امیر) او (ملاامیر) یوشاعر وي ، نوبنایي دغه بیتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضایع سوي دي. ددېوان پیل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جدیدی.

نن مشغول سه په الحمد و پــه ثنا　　په دهان کښي دي چلیږي ژبه ستا

[5] دنهرسراج دویالي یادونه زه پردې خبره دلیل بولم ، چي ملاامیرپه هیلمندکي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لـــــــره لازم ثناګویي ده   په قرآن کښي بیان کړی پاک مولا

++++

له دیوان څخه یې مادده دژوند په باب زیات مشخص ټکي ونه موندل. دامیرحبیب الله (۱۳۱۹ـ ۱۳۳۷ هـ ق) یادونه یې ثوځایه کړې ده:

دسراج الملة والدین ښــــــــه دبدبه ده
ملاامیردده دوعاګوی[6] نه دفرنګ یم

اویا:

ډېردي عــــــــــــــمردامیرحبیب الله وي
ترســـایه لاندي ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پـــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پـه نهرسراج نهراعلی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدې دی
ملاامیرفقیردوعـــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ویاله) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

ددېوان د (ب) ردیف دیوې غزلې مقطع داسې ده:

دیارلس صدی هـــــــم شپږویشت کاله
ووتېرشوي ملاامیر بیان کوي له هره باب

[6] ((دوعاګوی)) باید دوې ځپې ولوستل سي.
[7] حبیبي ـ عبدالحي پوهاند ـ دافغانستان تاریخي پېښلیک ـ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ. له دي تړولو خبروڅخه څرګندېږي ، چي دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده. په دغه وخت کي دی سپین ږیری دئ ځکه وايي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پـوښتنه

++++

اشعاريې دده پرعلم او پوهي باندي شاهدي ورکوي. دتصوف خوايې درنه ده. اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروڅخه يې معلومیږي ، چي ملاامیرپه سلوک کي دنقشبندیه طریقي پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسي بیانوي:

دوحدت له باغه درخته راښکاره شوه
نه يې مثل پـــــه زمین لکه نشترو

....

دتوحيدترسوزن ووزه که یکتا يې
که دوتا يې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نــــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبـــــــــوه يې په چشمه د شــریعت
اســـــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پــــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کـــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لــــــــــره داحـــــــال د حقیقت
معرفت مي شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــــوي دمعرفت

په دېوان کي یې یوه تقریبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشیر وشکر بیتونه سته. فارسي شعر یې دټیټي سویې شعردئ او خوندورنه دئ. "

+++++

+

دادهغي لیکني لنډیز و ، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جریده کي خپره کړې وه[8](١). تردې وروسته مي ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تیاره کړه. اودتیارسوي متن یوه برخه مي (د " ق " تررديفه) پخپل خط په یوه جلاکتاب کي پاکنویسه کړه اونورکارله ګران هیواد څخه دراوتلوله اسیته نیمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل یې له هیواده راته زماورکراچي ته راورساوه اومابیاله ځانه سره کاناډاته راووړ(١٩٩٢ ع) . سږکال مي دکاغذوله منځه دامتن راوایست له سره مي وکوت اوکمپیوټري چاري مي یې بشپړي کړې اودخپلو هغو لیکنو په تاخچه کي به یې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښې پراته دي.

دنوي کتني په ترڅ مي لازمه وبلل داڅوټکي نورهم پرخپله پخوانۍ لیکنه باندي ورزیات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجې ملا ، دټیټي سویې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبندیه طریقي لاروی دئ. دېوان یې له یوڅوغزلوپرته نورټول دسیرا وسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات یې په ډېرساده

[8] دنوموړي مقالې بشپړمتن زمادناچاپه اثر" کچکول " په لومړي ټوک ٣٢ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګۍ یې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب یې دشعري قابلیت د نه وړتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وایي " پخته کار سالک " به یې په بیان پوهېږي (د " ن " ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پرورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " ترلوتمه لري (د " ع " ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان " ناقابل " ایسي (د " ف " ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وایي چي په طریقت تربل هرمسلک د"ملحدۍ" خطره ډېره ده(د " هـ "ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربې اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښیي (د " ن "ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندویي نه کوي ، بلکي استعمال یې دلاسه لا د شخصیت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دېوان کي دیولړتاریخي پېښویادونه سوي ده چي مایې دلومړي وارمعرفۍ په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي یې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالي دکیندلوکار) . ددي پر څنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهخونه کوي (د ٌ و ٌ ردیف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ(۱) حاشیه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عمومیاتوکي دلویدیځي لهجې ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او ٌ نعمتونه ٌ د ٌ نعمتون ٌ په شکل کاږي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به یې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک
اوکویل ـ کاناډا
۲۷ مارچ ۲۰۰۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم اللّه الرحمن الرحیم

نن مشـــــغول شه پـــــــــه الحمدو په ثنا
په دهـــــــــــان کښي دي چلېږي ژبه ستا
هـــــربنده لـــــــــــره لازم ثناګويي ده
په قـــــــــــرآن کښي بيان کړې پاک مولا
صددرودوصدسـلامه دي انعام وي
له ماخــــــــــــواره امتي پرخپل پېشوا
هـــــم پرآل هــــم پراصحابو دده باندي
هــــم پـــــــــــرواړه ګذشته وو انبيا
که ظاهـــــــــــرباطن الف شوې مردانه يې
په لباس د (ج) پــــه پټ شې ســـــــرتپا[9]
که د(ز)نسبت دي وکـــــــــړوخپل نفس ته
پردغـــه تقصيرهمېش کــــــــــــوه ژړا
ښه محکمه پيالــــــــــــه نوش دقناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لــــــــــــويه بلا
شفقت دفقيروعــــــــــــظ ونصيحت دی
زياتي نه لـــــــــــري قدرت دضرب پرچا
راشـــــــــه ونيسه محکم دربارمحکمه[10]
ځان ورګـــــډ کـــــــــړه په مجلس داوليا
هرګناه لـــــــره زنګـــــــونه پرزړګي دي
آئينه دزړه لـــــــــه زنګه کـــــــــړه صفا
که صادق يې يک بيني يک جهتي کــــــــړه
دتـــــوحيد پرلارتـــــلای نه شي دوبين بيا

[9] سرتپا= سرترپا
[10] دانيم بيتی کټ مټ وليکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــــان دزمــــــاني ترحساب تېردي
(ملاامیره) کناره شــــــــه له هـــــــــــرچا

***

که ساقي راکه جــــــامونه دکــــــــوثربیا
پـــــــه کارنه لـــــــــرم دنیاو سیم و زربیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پرخپل هست باندي دهست وکــــــړه نظربیا
په نظرد کامـــــــــــــــــــلانو مي منظورکړې
معتکف دي ددربار یـــــــــــــــــــم ددربیا
ممکنات چي رب پیدا کـــــــړه په قدرت خپل
داهـــــــــــــــــمه دي ننباني دپیغمبربیا
هیڅ دحسن سیال (یې) نشته پـــــــه دنیاکښي
سیالي نه که ستالـــــــــــه رنګه شمس قمربیا
چي پیدا یې ستالـــــــــــــه رویه کل اشیاکړه
پاک الله پرتا عـــــــاشق ، تې[11] کړې اظهربیا
ودیدن ته دي محتاج شـــــــــــاه وګدای دي
که روزي مي ستادیدن شي پـــــــــه محشربیا
زه چي مست ورندانـــــــــــــــه دزماني یم
ډېرمستان رندانــــــــــــــه دي ستاددربیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عـــــالم کښي
نه پوهېږم پـــــــه خپل نفـــــــــع و ضرربیا
بې صبري مي شوه غالبه ستا پـــــه عشق کښي
قناعت پیاله که راکـــــــــــــــــړې پقدربیا
دهجران په اورمي مـــــــــــــــه سیځه صنمه
(ملاامیر) که مــــــــــــــــفرح کړې په نظربیا

[11] تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقـــه شه صدقـــه شه دل وجـــان زما
تـــــردیدن وتـــــردیدن دخپل جانان زما
یـــودیدن وعاشقـــانـــولره بس ده
همېشه دوی ثناخــــوان دي دخوبان زما
منتـــــظرورتـــــه ولاړدي بې اختیاره
که معـــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګــــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چي څرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقـــانــــــووته نه شي
دواړه کـــــونه دي پرې ایښي پرجانان زما
شابس شابس دعـــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شـــــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غـریب دوبین دئ تې[13] یکبین کړه
رب کـــریم ده هم رحیم ده هــــم رحمان زما

***

چـــي طالب شـــــوم دمطلــــــوب
په کـــال سلب شـــــوم مســـــلوب
هســـــي رنځ راباـــــدي راغـــــی
په مثـــــال لـــــکه ایـــــوب
دعشــــــق دارنـګ ســــــخته زورده
بې بصرکئ[14] عشـــــــق یعقـــــوب
که معشــــــوق هرڅوجفـــــاکـــړي

---

[12] ددې بیت څپې د غزلي دنوروبیتودڅپو پرپرتله زیاتي دي.
[13] تې = ته یې
[14] کئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشـــــق تـــه وي مرغـــــــــوب
عاشقـــــان چـــي همېـــــــــش ژاړي
بیمـــــــاران دي پـــــه مقــــــلوب
لــــــه دې رنـــــــځه به روغ نــــه شـــي
بــــــې دیـــــــداره د محـــــبوب
د عشـــــق هســــــــي غــــــالب کار ده
خــــوار عاشــــق کاندي مغلــــوب
پـختـــــه کــــار عاشــــق هغـــــه ده
چي خپـــل عشـــق کانـــــدي محجوب
کـــــه مخلـــــوق تې عشــــق ظاهر شـــي
نــــــه یــــــې نه بـــولـــي کتُــــب
ربــــــه عشـــق مي پوشـــــیده کړي
هـــــم پر شـــــرق هــــم پر غـــروب
لـــــه نقصــــانه عشــــــق نګــــاه کړه
نفــــس حــــاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
مـــلا امیـــر غریب بیــان کوي له عشقـــــه
په مثـــــال لکـــــه مرغـــــه اخلـي حبوب[16]

❋❋❋

له کاملــــه پیالــــه نوش کــــه په شتـــاب
پرهېزي شــــه لــــه ګنــا کـــه اجتنـــاب
خپـــل باطن کــــړه پاکــــیزه له هره خُبثه
ځان لایــق کړه چــــي منظور شـــي دا حبـاب
بعضــــي خلــــک په ظاهر ډېر آراستـــــه وي
په باطـــــن کي خباثت وي بـــې حســــاب

---

[15] دانیم بیتی ځلورځپي زیات دئ
[16] حبوب = داني . جمع یې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضـــي خلګ په باطـــن ســـم آراسته وي
په شـــریعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصــــاني پـــه آخـــرت وي
چي حاضر شي په میدان د ســــــوال جواب
بختور ده چي ظاهـــــر باطـــن (یې) د واړه[18]
بـــرابر د شریـــعت شـــوه د وهــــاب
راشـــــه ټینګ پر شریـــعت شه که دانا یې
په شریـــــعت به مفتوح شـــــي د جنت بـاب
که څراغ د شریــــعت خـــدای په لاس درکړ
وبــــه نور ته یې عـــاجز ماه و آفتـــاب
هغــــه څــوک چي ردوي حــــکم د شــرع
خـــلاص به نــه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهــــان له خپله خدایه مشغـــولا کــړه
د صدیـــق د سینې بـــــوی تــئ[19] د کباب
کامـــلان مې غوصــان د عشـــق دبحـــردي
ځان جهـــان وځني هېر غـــرق په دریـــاب
پیروي د کامـــل وکړه که صـــادق یـــې
زموږ په لاس ده د قـــرآن محکـــم تنــاب
دیارلـــس صدې شپږ ویشت کاله وو تېر شوي
ملا امیـــر بیـــان کـــوي لـــه هـره بــاب

***

که وصال دجانان غـــــــواړې په قیامت
په اخلاص وپــــــه تصدیق وکـــړه طاعت

---

17 شریعت دلته دعوامو په شان دوه خپه ییزبایدولوستل سي.

18 اصل: هغه بختورده چي ظاهرباطن دواړه

19 تئ = تلئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس د دلبرانو به ورګډ شي
که دې ترک کړ د دنیا زېب وزینت
بې بقاده دا دنیا هیڅ باور نشته
په مثال لکه تېزباد ځي په سرعت
په دنیا پسې هلاکه زمانه ده
ابلیس کاندي حرص غالب ترقناعت
دانایان مې دي مشغول دیار په مینه
پروانه که د دنیا په زیان کثرت
اولیاء خدای نازولي په دوه کونه
نبه دیدار به ورعطا کړي هم جنت
توکل مو پرخپل خدای زمونږ مومنانو
بې له خدایه تکیه نشته د راحت
نبه تقوا و همت خوی د مسلمان ده
د شیطان تابعان ډک په خباثت
امان راکړي د ابلیس د بده خویه
د ده خوی ده ګمراهي بل فضیحت
مقصود د تینګ کړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه د نبه خدای هم د حضرت
محبت د خدای نهال پرخپل زړګي کړه
اوبه یې په چشمه د شریعت
اسم ذات د زړه صیقل د سالکانو
تصفیه د زړه راځي په طریقت
بیا به کشف و کرامات درته حاصل شي

[20] دانیم بیتی ثلورخپې کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوادخدای تعالی له ذات پرته نوروموجوداتواومخلوقاتوته وایي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشیده لــــــره داحـــــــال د حقیقت
تـــــــــرعرش پــــورته دي او یازره حجابه
داخل کېږي عـــــارفـــــــــان بلند همت
معرفت مي شناخت د خدای پـــرخپل طاقت ده
(ملا امیر) تعریف کـــــــــــــوي د معرفت

***

خوار عاشقه معشوق گوره که لــــري استقامت
نن دي وارد ئ که پو هېږي د قـــــــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس د علــــــــــماو فقراکړي[21]
له تاثیري[22] پیدا کېږي تـــــــوانگري و قناعت
کـــــه راه رویي ســـــــم پرلار د شریعــــت شه
رهروي بــي شریعته دئ سالک له[23] قبـــــاحت
ملحـــــدان په زمانه کـــــي هســـــــي ډېر دي
هیڅ خبــر په شرع نه وي نه په تـــرک د جماعت
موحدان مـــــي مستقیم همېش پـــرجماعت وي
له بېه خدایه وي ترسان هـــــم له عذابه د قیامت
په لبـــاس د حلـــــم پټ شه ســــر تر پایــــه
د حلـــم لباس دئ هرمومن له مرتبه د شرافـــت
حـــلم خوی د انبیأ و اولیـــأ دئ کـــه خبر یې
قـــهرغضب خوی د شیطان دئ نه دئ خوی د ولایت
غـافــلان د یاره ذکره، نقصاني په دواړو کونو
عاشقان صفت گویان د دلبرانو په دنیا هم آخرت
که تــــــرعرش و کرسي لــــویه دي سینه شوه

---

[21] اصل: عوام خلق دي مجلس د علماو فقراکړي په هردم.
او ترلاندې بیاورته کښلي دي: د عالم مجلس کوه که ته دانایې
[22] له تاثیري = له تاثیره یې
[23] سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سي لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا اميره) پر عمل هيڅ تکيه مه کړه فضل غواړه
د غه لوی فضل عظيم دئ چي يې درکړ هدايت

***

د خوبانـــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عـــرش و تر کرسي پر ښتن ګران خوت
چي مشــــغوله پــــه صلوت طيبات شو
هر ګفتن يې درمرجـــــان تــــر ښه دهان خوت
د امت غـــــم يې زرغــــــون پر پاک زړګي و
هېر يې نه و چي دربار تــــــه د سبحان خوت
پـــــــر دربار د حق تعالی يې قــدر ډېر دئ
وربخښلئ يې امت نــــاز يې چـــلان خوت
ګفتګوی د ګــــوی مګوی يې سره وکـــــړ
ګـــــوی بيان د شريعت دين يې روښان خوت
د مګــــــوی خبري پټي له هـــــــر چا دي
پاک حبيب رب منع کـــــړئ ډېر يې زيان خوت
طی شـــوه نه فلک اتلس کالـــــه يوه شپه وه
بي مثاله ښه مجلس د دوی تــــــر ميان خوت
پنځه فرض لـــــــــمونځونه شب و روز شول
که چا تــــرک کـــــړه آخرت لړي[26] تاوان خوت
پنځه فـــــــرض[27] چي ادا پـــــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پــه نېکان خوت
مومنانو امــــــــر ونهی تول پـــــر ځای کړئ

---

[24] جاهت:
[25] تئ = تلئ (دکندهارکړدود)
[26] لړي = لړه يې ، ته يې
[27] فرض کلمه دلته دوې څپې بايدولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د (ملا امیر) پـــــر دل و جان خوت

***

زمـــــوږ و تا ته دی ســـوالونه یا مغیث[28]
له تا غــــواړو ډک جامــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمــــا ده ستا رضا پــــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یــــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مي په ظاهـــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هـــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خـــــوار عاشق کـــړې
رحم وکـــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عــــــاشق چي وي صادق په محبت کښې
تر چشمانـو یې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته ســـل نظره د عاشق وي په هر دم
یـــــو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مـــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تــه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مـــــومنان مي مقبولین پـــه دوه جهان کښې
د تقوی توکل ډېر دي اجرتــــــــونه یا مغیث
بنه خلعت خدای د ایمان و مـــــوږ (ته) راکړئ
موږ پــــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي راستولئ لـــــــــوی انعام ده
پکښې ډېر د حل حـــرمت دي بیانونه یا مغیث
زموږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

---

[28] مغیث (دمیم په پیښن) فریادرس ، هغه ذات چي فریادورته کیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغــونه یا مغیث

***

په کــــــوڅــه کي دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راتـــــــه قــــــهرېږي غمازان کج
جنګ جـــــدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پـــــر خنګ راتـه ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جـــــــهاد راکړ
په اسم ذات ســـــــره وهـــــمه کافران کج
د مومن زړه مي تـــــــر عرش عظیم لوی ده
اته برجــــــــه پر ولاړ دښـــــمن حیران کج
روح بادشاه عـــــــــقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورتــــــــه ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکـــــــــــړه مدت ورکړه
اته برجه کـــــــــــړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیڅ پــــــه کار نــه ده د دښمن دار له[29]
د جـــــــــرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافـــــــــــل شوې له طاعته له اذکاره
وبېرېږه لــــــــه دوزخــــــه لـــــه نیران کج
محکمي دا اته برجـــــــــه پـــــه طاعت وي
د غافــــــل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګـــــــــــدلان چي ببدیني که سبب دا ده
د معصیت پـــه رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چي تـــوبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هــــــــــم رحیم ده پر عصیان کج
هـــــر مومن چي توبه ګـــار د ما مضی[30] شي

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځان ساتي له هر زیان کج
اول ځان ته نصیحت کړم بیا و بل ته
(ملا امیر) بیان وکئ[31] د هر تاوان کج

***

عاشقان سینه سوزان غواړي قدح
ودربارته دي ولاړ نالان ګریان غواړي قدح[32]
هر عاشق چي دهجران ترمقام تېرشي
ګویانوی شو پیدا ،وایم نشرح[33]
بې صبری، راځخه هېرصبرسکون کړ
اوس له ډېري تلوسې شوم سینه شرح
په باطن کي دریاب په جوش خروش ده
پټ پنهان[34] یم پکښې غرق زه یم فرح
خامکاران دي زیانکاران تر هغه وخته
چي تمیزور معلومېږي دنیکی، هم داقبح
چي آهن رنګه جوش ونه که په اورکښې
یوه کیلي کله جوړېږي چي به قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښې نفس سوخته پخته کړي
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمین کاندي اوضح
شریعت درسول باغ زه یې باغبان یم
(ملاامیر) بې ډنګوي هم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نوش کړي زړه خوله تلخ

---

30 مامضی : تېرسوی وخت
31 وکئ - وکړئ
32 داغزل ډېري قافیوي نیمګړتیاوي لري.
33 نشرح یوراز نظم دئ ،چي دهلک دزېږېدلو پروخت دخوشالی، په خاطر په ډله ییزه توګه ویل کېدئ.
34 اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــا مزاج شــــو هفته يي لکــه د بلخ[35]
ستا وصال زمـــا دوا د هــــر مرض ده
پـــه کار نه لـــرم دوا د هند او جلــخ[36]
د وصال کوخه دي کـــوخه دي خلاصه جانانه
رقيبان پـــه مــــخه را غلل لکه ملخ
اوس حيران يــــم چي پـــرکمه به تېرېږم
لار به خلاصه پـــه غره شي که پـــه سلــخ[37]
هسي ګـــــرم ده بازار د عـــــاشقانو
ســـــوړ به نه شي د سياه بند په يخ کلــخ[38]
وعـــاشق ته يې ژړا پـــه برخه ورکړه
تل بـــه ژاړي چي پـــه زړه يې خنجر خرخ
هـــر ګياه مي پـــه باران خوشحالي کاندي
(ملا امير) ده ډېر خـــوشحال په برف پـــرخ[39]

***

مـــورو پلار و تـــه هيڅ مه وو ايه پوچ
مـــرتبه بـــه دي کـــمتره سي ترمچ
پاک سبحان يي بيان کـــړی په قرآن کښي
د والد يـــنو دئ حق ډېر و باســـه غچ
بيا مي حق د اســـتاذانـــو ده بي شماره
ښـــه محکم يي تينګـــوه لکه سپين ګچ
بيا حقونه پـــهـــر چا د علـــماوو

---

[35] وايي د بلخ هوا يوه هفته سړه بله توده وي. دلته د غه ټکي ته ضمني اشاره ده.
[36] په اصل کې (جلخ)ته کښلي دي: نام وطن است
[37] غره د مياشتي لومړۍ ورځي ته او سلخ د مياشتي وروستۍ ورځي ته وايي.
[38] په اصل کې (کلخ) ته کښلي دي: سردی سخت
[39] اصل : فرخ . خوځنګ ته يې بياورته کښلي دي: فرخ شبنم را ګويند. شبنم ته خو په پښتو پرخه وايي او دلته يې د شعري ضرورت له امله (پرخ) ليکلی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي مـــــــيراث يې وړی دئ پـــــه پچ
يو مومن پـــــــربل مومن لـــــــري حقونه
نبه محبت سره كـــــــــوئ شيطان كه تــــچ[40]
له كفاروبــــــــه همېش منازعـــــه كـــړو
له كفاروســــــره دئ زمــــــــورډدين غچ
كه خپل شيخ كه دبل شيخ ته دست بـوسي كړې
تاله فيض وبركت لاس يې كـــــــــــړه مچ
تركــــــــوه خپلـــــــه رضادبل دپاره
دمومن وزړه تــــه ګــــــــــــوره نه يې لچ
(ملاامير) فقيركه هـــــــــرخونصيحت كړي
دانايان خدای پـــــوهولي دجاهلوده خوله وچ

***

كه مــــــــركی درلـــــره راغی ژوندون هيڅ
كه وصـــــــال درلـــــــره راغی بېلتون هيڅ
دانايان پـــــــه قيل وقال ډېرخــــوشحالېږي
وجاهل ته قيل وقـــــــال مرګ ژوندون هيڅ
كه طاعت دي پـــــــــه مثال ريګ بيابان شي
په ريا بـــــــــه شي برهـــــــم لكه ګلون هيڅ
ځان صدف رنګه صفاكړه پــــــه درياب كښې
بې دريابه سنګ كلوخ هـــــــم سفالون[41] هيـــڅ
درقيمت دئ پيدا كـــــــــړی پـــــه خپل صبر
بې قېمته پيسې ډ بــــــــري دميسون[42] هيـــڅ

---

40 تچ: دغوزاربدلو ، لوبدلو آواز (پښتوپښتوتشريحي قاموس) . دلته به دغوزراولوپه معنا راغلی وي

41 سفالون = سفال = كودري

42 ميسون: په معنايې پوه نه سوم. ښايي دمسيون = مسيو = ښاغلی اړول سوی شكل وي. دشاعرپه وخت كي ځيني اروپايي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمجـــــــنون دعـــــشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان وجــــــــهان وهم سکون هيڅ
که مجنون غـــــوندي صادق يې نن دي وارده
دليلی دوصال غـــــــــم خوره نورغمون هيڅ
هرعـــــاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شـــــــــواخون هيڅ
که عــــــاشق يې پيروي دپاک قرآن کـــــړه
بې له خدايه بې رســــوله نـــــورحبون هيڅ
(ملاامير)[43] چـــي همېش ژاړي مــرادېي ته يې
بې له تادي تـــــول باطل واړه ســــمون هيڅ

***

دمخلوق پـــــــــه صفت مه شـــــــه ارجمند
گمنامي کـــــــــړه چي دي رب کاندي پسند
که هرڅولذيذطـــــــــــــعام وخوري بې ياره
هيڅ به درنه کـــــړي په خوله وزړه کښې خوند
په مجلس کښې داشرافـــــــــــوښه ادب کړه
خبردارشــــــــــه چي اوازنه کـــــــــړې بلند
حـــــــــــرکات وسکنات که کلـــــمات وي
په ادب کښې احتياط کـــــــړه که يې هوشمند
بندوبست دآخــــــــرت کـــــــړه که دانايي
پــــــه کارنه ده ددنـــــــــــيا ۀ بربست وبند
پردنيابـــــــــــه پاته نه شي هيڅ وګــــــــړی
که دمت حکم پــــــــــروشي دخـــــــــــاوند
دطـــــــاعت دي خدای درکـــــــړي اسبابونه
نفس بندي کـــــــــړه دطاعت په لــــوی کمند

---

[43] اصل: ملاامیرمحمد. مادوزن دوارنئ له خاطره ونه کیښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځـان محکم کـــــــړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا بــــــه نیک وبد شي درځـــــــرګند
بدبختۍ غلبه کـــــــړې پر هـــــــــــرچاده
(ملاامیره)ځـــــــان ساته له مکر وپنــد[44]

***

څــــوک بند مه شه ددنیا پـــــه زیان وسود
خپل دلبرلــــــره ورتګ تاله بهـــــــــــبود
پایمال کــــــــړي عاشقان جـــــــفادترکو
زه پایمال یم هــــــم اسیریم هــــــم مفقود
محصل دمــــــــــرګ که درشي سهل کارده
نه چي درومي تراســــــــــمانه دعشق دود
بي وصاله څـــــه ژوندون بندګي نــــــه ده
دوصـــــــال دپاره ږده ســــــرپرسجود
که دعـــــجربندګي کـــــــړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی تــــــرلونګ عود
په هـــــــرغـــــم پسي ښادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شــــــوپه امان غـــــرق شونمرود
ســـــــــودله خدایه زیان له نفسه پیدا کیږي
په سبب دنفس هـــــــــلاک شوه عادثمــود[45]
سخته روځ دآخــــــــرت زموږپـــــــــه مخه
اوس بایده دي استــــــــغفارویـــــل د درود

[44] په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معناراغلي دي.

[45] اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.

عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولیږه خودنافرمانۍ له اسیته دبادپه توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله تړول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کـــــوچ وبارد ښــــــونیازمنو
لکه کوچ کــــوي سحاب پـــــه بهارزود
دغج جهاززراته جوړکـــــــــړی خپل دلبرده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبـود[46]
وجودي وحدت[47] مـــــــقام پـــرمنصوراغی
ځني ورک فــــــرق دواجدهـــــــم دموجود
خــــــوارېنده ده درمانده په دوه جـــهانه
(ملاامیر) بیان کـــــــوي خدای یې مقصود

***

ددلبریاري کـــــــړه تېنګه تـــــــــرپولاد
ځان یې یارکـــــــــړه په زاري و پـــــه فریاد
ترکــــــــوه خپله رضادیارلـــــــــــه پاره
پـــــــــه یوه نظربــــــــه تاکاندي اوتـــاد[48]
ودلـــــــــبرته دي معلوم ظاهـــــــرباطن ده
کـــــه تاریک وي کـــــه صفاوي کـــه کســاد[49]
هـــــــــــرسړی چي دپاکانومجلس غواړي
ځان دي پاک کـــــــړي له هـــــرخبثه له فساد
هـــــــــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښې
پرمالک یې قـــــــــدرډېروي تــــــــرشمشاد
که ښـــــــوک وکاندي نـــــــظروحقیقت ته
بې له خدایه نـــــــــورمقصودهـــــــمه برباد
غیروباســــــــه له میانه پـــــــــرلارسم څه

---

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرڅلورڅپې زیات دئ.
کبودته یې په اصل کي کښلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانویوه ډله ده اودنړی په څلوروګوټوکي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یایې خریدارنه وي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال بـــــه يې معمورشي پــــه خپل مراد
ددنیا پـــــه جاه دي هیڅوک غلـــط نه شي
ګاهي ســـپوروي پــــــرسمندګاهي افتاد
هـــــغه تخت چي په هــــوادسلیمان تـــئ[50]
خوآخـــــــرزيرزمين شـــــــــو بې بنیاد
ابراهیم بن ادهـــــــــــم چي خدای بادشاه کړ
بیايې ترکه کــــــــړه دنیا پـــه دين شوښاد
هـــــــرمومن دئ مبتلا پــــه دوه مقصوده
يـــــوناقص ده بل کامل که لـــــــري یاد
داناقـــــــص مي دئ دنیا ، کامـل ایمان دئ
تـــــه کامله تېنګوه ناقـص نامــــــراد[51]
کامــــــلان چي جستجوی دآخـــرت کړي
نیک عـــــمل يې دئ تـــــوښه دلاري زاد
اول ځــــــــان ته نصیحت کـــړه بیاوبل ته
(ملاامیرمحمـــده) ژاړه پــــــه فـــــرياد[52]

***

کلــــــمه مي ده ويلي مــــــاپـــــرتامحمد
چي لـــه رويه دي پيدا شــــــوه دادنيامحمد
(وه) راغـــــــــلي ډېرديـنونه تـــرتاوړاندي
ستاددين محكمي تېره تـــــرهـــــرچامحمد
نه زمين ونه اســـــــــمان نه عـــرش وكرسي
امكان نه لـــــــــري چي بربه شي ترتامحمد
خدای درکـــــــړي بلندي پـــــــه دواړوکونو

---

[50] تئ = تلئ
[51] نامرادته په اصل کي ليکلي دي: بی فايده
[52] اصل: ملاامیرمحمده ژاړه په زاري وپه فریاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله یې پیدا کـــــړه لـــویې ستا محمد
تـــــــه سبب یې د هـــــــمه مسبباتو
رب سبب کړې د هــــــــمه واړو سوا محمد
ستا ګــــــــــــرېوان به تینګوم پاکه حبیبه
ستا ګرېوان مي شـــــــريعت مصطفا محمد
د وحدت په زمـــــــانه کي تـــــوره شپه وه
تاریکه شوله زایله چي دي نور کړه تجلا محمــد[53]
چي پیدا کړ پاک سبحان نـــــورد حبیب خپل
د معشوق یې انعام درکـــــړئ یاک مولا محمد
ته د غیبو خـــــزانه وې پــــــه وحدت کښې
له وحـــــدته رابیرون شـــوې پر دنیا محمد
مـــــابنده لــــــــره لازم چي تل شاکـــریم
چي مشغول یـــــــم په ثنا وصفت ستا محمد
امیدوار د شـــــــــفاعت د پاک رســـــول یم
که شفیع شو[54](۲) ما به خلاص کړي له ګناه محمد
پـــــــــه رحمت ســـــره بللی پاک الله دئ
رب بادشاه کـــــړئ د جــمله وو انبیا محمد
یـــــــولک خیرویشت زره دي لښکــرو مقرر
ته د ټولو هـــــــم سرداروې هــم بادشاه محمد
ستا په دین سرې[55] منســـوخــــه کل ادیان کړه
ستا رب مرحـــوم کـــــــړی په رشتیا محمد
ډک روی د زمین ولـــــــه غـــفلته یا سروره
ستا د دین روښنایي شــــوه ترعرش بالا محمد

53 دا نیم بیتی د غزل ترنورو بیتو ځلور ځپي زیات دئ.
54 اصل: که دی شفیع شو ....
55 سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عـــــارفان چي رسېده که ولاهـــــــوت ته
دغـــه فیض وبرکت هــــــمه دئ ستامحمد
له عـــــدمه چي وجـــــــوددهستئ راغی
ستاله هسته راپیدا شــــوه کل اشیاء محمد
ســــــرچشمه یې دجـــــمله وومخلوقاتو
ته آبخـــــــوریې داعـــــلی وداد نامحمد
عـــــالمان دي وارثان دین پـــــه روښانه
تـــــرقیامته ستاددین دي خیرخواه محمد
کافران مي تورزاغـــــــان مخوني[56] تــورو
نه ښاییږي چي بــــه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خـــــوارعـــاصي یم
عفوه غـــــــوارم معتکف ستادد رګاه محمد
خدای لوی کړی په لویي ترهـــــــرمخلوق یې
هــــم ترعرش هم ترکرسي هــم ترسمامحمد
زه فقیرخــــــواریم دوعاګـــــوی دمسلمینو
هــــم دواړوعلماوفقراهـــم اولیامحمــد[57]
په توحید کښي مي صادق کـــړي ستاپه مینه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غــلام ده هم ګداامحمد
محمداســــــم محضه زمــــــوږدنبي ده
پــــه نګین کښي نـــــوشته دانبیامحمد
دهـــــرمومن پرزړه مرقـــــــومه کلمه ده
(ملاامیر) غــــــریب ده ولي وارخطامحمد

***

---

[56] مخوني = مخونه یې
[57] دانیم بیتی هم دنورونیم بیتیوپه پرتله ثلورخپې زیات دئ
[58] دلته باید (امیرمحمد) تول دري خپې ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت وبخت زموږ دباد شاه دې برقــــــــراروي
پـــــه سراج الملت والدين ده مســــمامحمد
ډېردي عــــــمردامیرحبیب الله خـــــــان وي
ترســــایه لاندي یې ناست امتیان ستامحمد
ربه اباد نائب صاحب لـــــــــري تـــــرډېـــره[59]
اخلاص کښې ده دپیشوا هــــــــم دباد شاه محمد
تل مشغول دکند هــــــــــــــــاریه ابادي ده
اوس مشغول په نهرســــــــراج نهراعلی محمد
نهرسراج به خدای معمـــــــورکه وخت نژدې ده
(ملاامیر) فقیرد وعاګــــــوی ده هرسبامحمد

***

که له یاره پـــــــــــــــــریارراشي دوصال کاغذ
پرچشـــــــــــــمانو قبلوي دځان پایمال کاغذ
که عــــــــاشق لــــــــره یې خط دقتل راشي
وعاشق ته معلـــــــــــومېږي ډېرد خیال کاغذ
دمنصورچي عشق صادق وحــــــــال یې ګوره
پاس پـــــــرسرددارخندان ورک وجنجال کاغذ
پایبوسي دي سخته ګـــــــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تــــــــــه ســــتادفــال کاغذ
نادیده پـــــــــرتامین شــــــــــــــومه جانانه
راستولی دي خـــپل دوست لـــــه[61] دجمال کاغذ
که مي سرومـــــــال برهـــــــم شي ستا په مینه
(ملاامیر) مي نه غــــــــواړي دسرومال کاغذ

---

[59] له نائب ښخه يې مراد دکندهاردهغه وخت نائب الحکومه سردار محمدعثمان خان دئ.
[60] نسمه = نیسمه
[61] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي يـــــم دنبي خـــــيرالبشرسرور
ستادربارکښي تـــرهـــرچاده معتبرسرور
له خپل نـــــوره پیداد حبیب نـــورکړ
بیاپیداده له نورشـــــمس وقـــــمرسرور
ناسوت پټ ودغفلت پـــــه تاریکه کښي
ستاپـــه نورسره روښان کـوه وشجرسرور
تـــراول اولین ده ترآخـــرآخـــرین ده
په شفاعت سره مخصوص ده پــه محشرسرور
ستاامت بـــــه منتظردشـــــفاعت وي
دبخښښ ناري بـــــه کاندي پراکبرسرور
ســــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بیادي بخښه دنیکانوپـــــه قدرســـرور
دمعصیت په رنځ رنځـــــوریم دواغـــوارم
د(ملاامیر) دواستاشفاعت دهـــرضررسرور

***

ډېراغلي ستاغـــــمونه زمـــــاپرسر
زه خـــــوشحال یم یاره مـــــه شه مرور
پیداشـــوی زماصورت دغـــــم دپاره
قبول کـــړی مـــــابنده پــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمي[62] مــه کـــړي
ډېرلـــذت لـــري ترقندوتـــــرشکر
دعشق اورچي پـــــه صورت[63] ونــه لګېږي
که تـــــه تـــــه وې ته به نه شي اې غریبه

[62] غمي = غم یي
[63] (صورت) بایدیوه خپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نــــــه تـــــه وې نــــــه دي زه څه برابر
په مجلس د خــــــــوبرويانو که ورګډ شوي
پاکـــــــيزه بــــــه ځني ځي لکه سپين زر
تردوه بېـــــهره شه[64] ورتېــرهلته مجـــلس ده[65]
ته ســـــــامع شــــــه د شين هـــې[66] دزېروزور
ستا مقصود بــــــه تا ته تې و جيم[67] (۲) انعام کړي
دا مقام د هـــــــــغه ده چي قبول کړي د (ده) در
د تـــــوحيد ترســـــــــوزن ووزه که يکتايي
که دوتايي ځــــــان يکتای کــــــړه يک بشر
خدايه (ملا امير) عــــــامل د خپل بيان کـــړې
چي تېرېږي تــــرتـــــــــوحيد ســــــم برابر

***

جفادي اورلګـــــــــــــوي صنمه ليري کړه نار
ودي سوم سرترپايه خودبه کـــــــــومه ګفتار
شيرين ګفتارد جانانکه شنيده کـــــــــړم ياره
ترسرومال يـــــم ورتېرکه کښېنوست زما پرکنار
سيمين بدن د دلبرمـــــثل بي[68] نــــه وي هيڅوک
پټنې په اورتل سوځي اوس پرماخوارراغی وار
ستا دبهاربلبلان شيرين زبان دي ګـــــــــويان
ليري دي ګــــــرزي زاغانو ګل تې[69] نـــه وينم لار
رنځوريم زمــــــا مقصود هته يې همېش موجوده

64 په اصل کې ورته ليکلي دي: ازشهر دنيا وآخرت ګذرکن.
65 په اصل کې ورته کښلي دي: مراد مجلس مشاهده ميباشد
66 په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاها شوبمع عمل صدق
67 په اصل کې ورته ليکلي دي: تاج
68 بي = به يې
69 تې = ته يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغـــــوا ړمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کـــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګـــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستادهجران تلخګي پـــــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عــــاشقان هست ناقرار
ستادوصال په هوا ســــــرګردان یم ترآسیا
من چه کـــــنم صنماپروت یم داورپرانګار
ربه په روی دحبیب ماکـــــړي غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مــــرابی توبکار
چند ســــــوزم درآتش ترا باشد این روش
من غـــــلام خدمتش مـــــران مارازدیار
ملاامیرهست فـــقیرمــــرید شیخ کبیر
مــــراتوبه برتقصیرعفوخـــــواهم زغفار

***

خـــــم زلف توپیچ وتاب لکه مــــــار
عـــــاشـــقان هست تشنه لبه ددیدار
مجروح شددل مــــــن زدست جان ای صنم
که دیدارراکـــــــړي یاره زما دوا دپرهار
موســــــــم ګل ګل ، ګل میشودشکـوفه
غفلت مکــــن ای بلبل آمدبتونـــــوبهار
چه ګناه کـــــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکـــــړه تلوار
هست خندان دلـــــبرم نـــــــظربمن فکند
شب وروزم انتـــــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شــــــوم دلبرا ستاددیدن په هوا
دیداربمن کن عــــــطاځای دکــفاروده نار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر)غـــلام ددلبرستاددرگاه خاکستر
ربه زاري کـــــومه مران زکــــوچۀ دار

***

ستاپه عشق کښي قبلــــــوم دځان پېغور
هیڅ باک نشته که برمنډ یــــم که ســرتور
نام وننګ راخخه ورک شــــوستاپه مینه
اوس دعشق پـــــرآس همېش یم زرین سپور
ددنیاکــــورکه خــراب شي نقصان نه ده
خدای دي نه کاندي خــــــراب دعقباکور
دنیکۍ پـــه زراعت که ځان کــړي ستړی
پاک الله به شي خوشـــــحاله هم غمــخور[70]
خــــوی دترکودئ چپاودعـــاشقانو
عاشقان واړه مـــغموم په غـــم نسکور
رقیبا ن راتـــــه ولاړتــــوره په لاس دي
نه ببرېږم خدای راکــــــړی دعشق اور
که یوزخم دخــــــطاراباندي جـــوړشي
په یوه ګذارهـــــــزارکـــړم شل او کور
که محـــــــرم زه ددربارد خپل اشنای شوم
په کارنه لـــــــرم جنت حـــورغلمان نور
هغه څــوک چي مستغرق فی الفیوضات شي
ځـــان کــــړي پټ دزماني دشـــروشور
یوګـــوره، یوبوله، یووینه ، یوغـــــواړه
(ملاامیره) یک بین شـــــه نه یي شب کور

***

ستادعشق په شراب ګــــــرزم مست خمار

70 غمخورته یي په اصل کي کښلي دي: نبی علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځـــــان وجــــــــــهان شوهم قرار
راشـــــــه ونیسه خبردعـــــــــــاشقانو
چي حیات دي که مــــــــــمات دي که بیــمار
ستادعشق په رنګ مي ســـــور درون بیرون ده
نه پـــــــــــوهېږم چي لاله شــــــــوم که انار
ستاددرخـــــــــاوري به کړم په سترګو پوري
خپل چشـــــــــــــمان روښانوم له ګردغبار
بي تکلیفه مي ناري دي پــــــــه هـــــرګ کښي
دهــــــوهـــــــــواوازنغمه کــــړي وارپه وار
دتـــــــــوبي ونه که هـــــــــرخــومېوه داره
زمـــــــــــادیارپه رنګ بـــــــه نه وي مېوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مـــــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګــــــــــرانه دوفایم طمعدار
عـــــــــــاشقانوځـــــــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځـــــــــان سپاره پـــــرحق ستار

***

ځان ببغم کـــــــــــړه له دنیاڅخه لکه مــــــــړ
ستادروح شـــــــــــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پـــــــــــرمیدان باندي شـــه محکمه
بي اخـــــــلاصه وشیطان ســـــــــــریې شوځوړ
ربه راکاندي تـــــــــــوفیق پرطـــــــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کــــــــــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیاښـــــــــــــــه ده تېرېده کـــــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کـــــــــــــــړي غریب اړ
ستادربارد عــــــــــــــاموخاصو ، منعه نشته
زه درتلــــــــمه رقیب کـــــــــــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب یـــــــم دوصال جامـــــونه راکړه
ماسیراب کــړه تردښمن مي کــــــړه ته لوړ
چي هــــــــجران دي دوصال له مــخه راغی
بې زحــــــــمته هنجه وړای نه شي کاکـــــړ
هــــــــرسړی چي کسب وکاندي هــلاک شي
په دهـان کښي يې هــــــــرشی وي لکه ګوړ
ســـــــتادرباره دپاکانــــــودنیکانو
(ملاامیر) ده ګناهـــــــکارپـــــه ګناه خړ

***

راشــــــــه زمادزړه همدمه وکــــــــړه ناز
لـــــــه رقیبه مي زړه تلـــــــخ ده لکه پیاز
ستامحبت مي پټ پـــــــه زړه کښي وساتلی
په آخـــــــرراځخه فاش شـــــــو دزړه راز
ګـــــــویاني له خپله ســـــــوزه دهرچاده
څه به وایم زمـــــــاهمت شــــــولکه باز
چي درون دچــــــاپخته دعشق پــه اورشي
عاقبت تــــــــردهـــــــــان وزي دریه ناز
څه بنده څـــــــه يې همت څـــه يې طاقت ده
چي ستادرله بــــه درشي عـــــاشق پایواز
دامید په دریاب غـــــــــرق لکه غــواص یم
دربه کله پـــه لاس راکـــــــــړي زمادمساز
جاهــــــــــلان مي له طاعته غـــافلان دي
غفلت وړي ګــــــــویامړه دي پـــــــه مجاز
(ملاامیره) ګـــــــــمنامي وخاکساري کـړه
خپل ځــــــان بوله کم تـــرملخ هم ترتـــاز[71]

---

[71] تاز: یورازحشره ده. چورچورکه (پښتوپښتوتشریحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستاو دید ته زمــــــاډېر کېږي هـــــــوس
محروم مه کـــــړه ماغـــــریب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګـــــــــرانه لارده
ګرانه نه ده چي فـــــریادکـــــړم دجرس
ستاددید خیال به ونه وزي زمـــــــــاله سره
که رقیب راته غـــــونډۍ کـــړي خاروخس
سمندرنګه ســـــــــــاکن دعشق په اوریم
نه په مرم نه دوتـــــولــــــــــــرمه وس
دیوسف په شــــــــان بندي دغم په څاه شوم
دوصـــــــــــال کاروان مي شه ډېر و ډېرپس
هرمـــــــرغه چي وي ایله په هـــــواګرزي
چي بندي شي ګالـــــــوي بـــــند دقفس
که وصال غــــــواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هــــــردم درته حاضرفــــــــــریادرس
ستاد سترګـــــــوکتوو ایستم له حــــاله
پردغـــــــــه حال پېژنـــــم کس وناکس
دایقین ده چي دمــــــــــرګ سپاره به راشي
(مــــلاامیره) تاله څــــــــه خنداهـــوس

***

ســــــــــتا په فضل بـــه خلاصېږم له خناس
تل جهادورسره کــــــــړم یـــــــم په هراس
زمــــــــا په زړه کښېي اچـــول دخطروکاندي
غواړي ماکـــــــړي مســـــوس[72] په ډېروسواس

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفیق مي خـــــــدای رفیق کړپرده باندي
پرې بې نه ږدم بې مـــــــــرګیه په خپل لاس
چي دښمن دچاپه کـــورشي حال بـــې[73] څه وي
زماپرکــــــــورهمېش ولاړددښـــــمن آس
راداخل زماپه خـــــــونه نفس شیطان شوه
بندګي مي پـــــه عــــذاب شوه وکړه قیاس
په تصدیق وپه اخـــــــلاص عبادت وکـــړه
ځان ساته قـــــوي دښمن لـــــري خناس
ښه صفاکـــــــــړه روح و زړه په ذکـــروفکر
خپل دلبرلـــــــــره ورځه صاف تـــــرالماس
هــــــــرعامل به جزامــــــومي دعمل خپل
(ملاامیره) نیک پـــــربدوکــــړه تل پاس

❊❊❊

خدای درکــــــــــړی ډېردولت سنګ پاروس
ســـــــــتاپـــــه زړه کښي مکان لکه پانوس
ددولت دي هـــــــــوادارډېردښـــــــمنان دي
پسي ګرزي کیقباد هــــــــــــــم دقیانـــوس[74]
ښه دولت لــــــــــره زنانـــــــــوته نګاه کـړه
پــــــــرپیره شـــــه که سردي وي که تمـــوس[75]
ترســـــــــهاره بیداري کـــــــړه غفلت مه کړه
که غــــــــافل شوې پرتاړغ کــــــوي خروس
که دي دادولت نـــــګاه کــــــــړته بادشاه یې

[73] بې = به یې
[74] کیقباد : دایران افسانوي پاچا چي وایي سل کاله یې په خورا عیاشۍ کي پاچهي کړې وه (غیاث)
دقیانوس:یوظالم پاچا و چي وایي اصحاب کهف دده له ببري له ښاره وتلي و اوپه غارکي پټ سوي وو
(غیاث)
[75] تموس:دګرمۍ موسم. دکندهارپښتانه تموښ ورته وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــــقابل دي نه وینـــــــمه چین و روس
سنګ پاروس که داخل په لـــــوی بازار کړي
خدای به درکړي خوشحالي تـــــــرنو عروس
تکلیفات د شـــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملا امیره) بې تکلیفه لـــرګی نه کیږي ابنوس

***

په صیقل ســــــره ګناه کـــــره دزړه تراش
د توحید پـــــه نورغایب کـــــره بد خفاش
که صادق یې امـــــرونهی کـــــره محکمه
په قـــــــرآن کي نقش کــــــړی دئ نقاش
خـــــوباطله مــــدعاد نبمن نه کـــړي
مــــــدعاد نبمن دئ پــــه شرعه پاش
ته آئینه د شـــــــرع نسه[76] و خپـل مـــخ ته
ســـتاعیبونه به نبــــــکاره شي بې تلاش
هــــربنده چي پـــــه اخلاص بندګي نه که
په قیامت بـــــه شرمنده وي مـخ یې خراش
هـــــرباد شاه چي پرسپاه دولت بسیار کـړي
هــــــرسپاهي وي تېرترسرهــــــم ترمعاش
(ملا امیره) دون هــمته تــــرهــــــــرچایې
هسي کــــم یې د دنیا تـــــــرادنی مــاش

***

په حصول د مقصود تل ګـــــــــرزي درو بش
پري بـــــه نه زدي خپل مقصود په زړه دلربش
ترک وهـــــــلي ده دنیاد خـــدای دوستانو
تر دنیا تېرشــــــــــومحبت د خدای وریېش

[76] نسه = نیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جـــذبه دوه جــــهان کله هېرېږي
که مـــجذوب شــوي له تاپاته ګاوومېش
طـــريقه وعشق ته جـــذب الـــهي ده
ته عــــاشق يې که رب جذب کئ[77] درپېــش
که عاشق شـــــوې دغه لوی فضل درب ده
داســــــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســـم ده ساکرتابــــه مسکورکړي
يک بيني ويک خـــواني به کړي ستاکېش
متنفربه له مخلـــــــوق ظاهــرباطن شي
کع دي ياروي که اشــــناوي که دي خوېش
نبه بيان دجــــذب عشق ده مــــومنانو
(مـــلاامير) يې بيان وکـئ[78] خيرانـــدېش

***

په خپل ژوندچي خپل يارنه کړې فـــراموش
خپل يارب‍ـــــــوله تابه کاندي زرين پوش
وعـــــاشق ته دمعشوق صفت شکـــروي
په ظاهـــــــره وي آرام باطن پـــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپـــرمعشوق سپک شي
پــــروانه که ددنيا پــــه خريد فـــروش
عشق هــــــغه دئ چي پرشرع مــوافق وي
مخاف له شــــــريعته شيطاني حق فراموش
نه ده چــــامیندلی عشق پـــــه کسب جانه
داالباس دهغه چاده چي يې رب کاندي وريوش
ددیداردي طلبګارعـــــاشـــــقان واړه

[77] کئ = کړئ
[78] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګــــــردان ګـــرزي مدهوش
(ملاامیره) که صادق یې پــــــه طلب کښې
شب وروز دجفازهـــــــرکړه ته نـــــوش
همېشه بیان دعشق کـــــــړه (ملاامیــره)[79]
په بیان کښې دي ثـــــواب ده نه شي خموش

***

زمــــــــادزړه خیال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نــــه که ددنیاپـــــرفـــــاني فرش
ستادعـــــــشق له برکته مستغني شـــــوم
دوه جــــــهانه راته هیڅ شـــوه لکه قــرش[80]
راځخه هېرده هـــرشي خوند شي په دهان کښې
نه پـــــوهېږم چي داتلـــخ ده اوکه تــرش[81]
چي دعشق په اورمي ســــــوی دل وجان ده
جنګ آســـان شــو د اورس[82] هـــــم دحبش
ســـــتادعشق په جامــوهسي مست خماریم
دناکـــــس اوس منت باریــــــم هم بارکش
رقیبان راتــــــه ولاړ ستاپه کـــوڅه کښې
پرورخم مانـــــوش کــــړی دی ستابرش
دوي چشماني مي څلورشــــــوي ستاپه لوري
منتظردرتـــــه ولاړیـــــــم پـــه جنبش
توکل پرخپل خـــــــالق کــړه (ملاامیره)
خپل خـــــــالق بیاله تاکاندي سوال پرسش

***

[79] اصل : ... ملاامیره فقیره
[80] قرش : دیوې سکې نوم دئ.
[81] اصل : .... داتلخ ده که شیرین ده که ترش
[82] شاعردلته (اورس = روس) له عامه محاورې سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل یارطلب کـــــوه تل پـــــه اخلاص
ځان غوټه کـــــړه په دریاب لکه غــواص
عاقبت بـــــه درپیدا کـــــړي ترسرتېره
ته بـــــه شې په دغـــــه درکلان خواص
که دي ســـــرله تنه ببل په غــواصۍ شي
په عقبا بـــــه پیدا کـــــړي د سرقصاص
په طلب کښې دوصال که خـــــوک فنا شي
رب به ورکـــــړي درجـــه دخاص الخاص
په تـــــقوا و په اذکار زړه نـــــرم کېږي
پـــــه مثال لکه چي نـــــرم ده رصـــاص[83]
راشـــــه پرېږده دادنیا طلب دیارکــــړه
ته مسلـــــــــم یې نـــــه ولید بن عاص
ددنیا مـــــحبت حـــــجاب ده (ملاامیره)
راشه ترکه دادنیا کـــــــــړه په اخلاص

***

دمعشوق دربارله ځـــــم لــــــرمه عرض
که نـــــقاب له مخه واخــــلي سرعوض
زه عـــــــاشق یم منتظر ســـــتا ودیدن ته
ستا په دید ستا پـــــه رضالــــــرم غرض
که عـــــطارا ته دیدن کـــــــړي زما صنمه
زه خـــــوشحال یـــم که وړیاوي که په قرض
بې له تامي هیڅ مـــــقصود په زړه کښې نشته
پرعـــــاشق باندي طلب دمعشـــوق فرض
عـــــــاشقان پـــــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کـــــــړي یو ســـاعت پرزمین ارض

---

[83] رصاص: قلعی (یورازفلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ثـــــــــوک چي توانګرپه قناعت شي
زړه يې خــــــــلاص شي ددنياله سخت مرض
دانايانولـــــــــوره لـــــــــړاشـــــاره بـــس ده[84]
(ملاامیره) جــــــاهــــلان دي په زړه قبض

***

وخـپل یاروتــــــــــه ژړاده زمـــــــــافقط
تـــــــوکل پـــــرتا، نه پربل چاده زمافقط
ښــــــــه مي يارښـــــه يې ديدارده بې مثاله
ستاديدارتـــــــــه ډېره تمـــــــناده زمافقط
محـــــــروم ستاله دیداره هـــــــغه ثوک دي
چي کافـــــــروي دی دښـــمن ستاده زمافقط
تل دزړه دېګ پـــــه جــــــوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خـــوناب ګاه وبيګاه ده زمافقط
پخته کارعـــــــاشقان موج لکه درياب کړي
ځني ورک ځان جـــهان محبت پرتاده زمافقط
منصفان که انصاف وکـــړي په خپل ځان کښي
هيڅ منت بـــــــه نه پرتاونه پرمـــــاده زمافقط
په عالـــــــم کښي منت بارشوي (ملاامیره)
دتهمت په پېټي ماته شـــــــوي ملاده زمافقط

***

ثـــــــــوبه ګـــــــرزمه ژوندی پردابساط
طمع نه کـــــــــړم چي پيدابه کـــــړم نشاط
شيرين عـــــــــمرپه غفلت راباتـــــدي تېرشو
نه مي وکـــــــــړه ښه تـــــــــقوا واحتيـــاط[85]

---

[84] اصل: ... لړاشاره بس وکافي ده
[85] اصل: ... ښه تقوا وعبادت احتياط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا ځـــــــای دکـــــوچ وبارهیخ باورنشته
وداناتـــــــــه ده څــــــــرګـندلکه رباط
زندګي کـــــــړه واړه صرف په عبادت کښي
تېربــــــــه شي دباد په شـــــــان پرپل صراط
هیڅ عـــــــــاشق به له رقیبه وېره نه کړای
که له یارســـــــــره یې نـــــه وای اختــلاط[86]
داسم ذات په تېره تېغ کــــــــــړه زړه دونیمه
(ملاامیره) ډېربـــــــه څــــوکــړي انبساط

***

دعشق بارزمـــــــــاپه شــــاده سخت غلیظ
راته جــــــوره تـــــــــماشاده بخت غلیظ
عــــــاشقانوته یې دام دزلـــــــــفوا یښی
عاشق بند شـــــــــوترداېند نشست غلیظ
بدعــــــــمل راته رقیب شوزمــــاوځان ته
نیک عمل ده زمـــــــاوځـان ته تخت غلیظ
دغه تخت مي دبادشـــــــاه پـــــرتخت بالاده
وربې نه کــــــــړم زمـــــاتخت ته بخت غلیظ
راخخه هېردیارمحبت کــــــــړه دوه جــــهانه
همېش سپوردعشق پـــــــرآس یم سخت غلیظ
نن تناب دوصــــــــال ټینګ نسه محکـــــمه
داتناب ده ډېـــــــــــردیـــــــــارمخت غلیظ
عروه الـــــــــوثقی رب بللی خپل قـــرآن ده
ته عامل شه(ملاامیره) دقــرآن نوشت غلیـــظ[87]

***

[86] اصل : ... که له یارسره یې نه وای سروکاروا ختلاط
[87] په اصل کې ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامـــــع یـــــم ددیدارلـــــــرمه طمع
زه بلبل یـــــــــم دګلـــــــــزارلرمه طمع
سیاحـــــــان چي سیاحت پـــرزمین کاندي
زه سیاح یـــــــم دبـــــهارلــــــرمه طمع
جوش خروش دعــــاشــقانوپه سینه کښي
زه عــــــاشق دفیض انــــــوارلرمه طمع
چي تشهیراختیاروي هـــــغه خامـــــان دي
زه پخته دګــــــمنامیه، دقـــــرارلرمه طمع
نابالــــــغ فـــــقیران ډېردي ، پیري کاندي
زه بالـــــغ دښـــــــه رفـــــتارلرمه طمع
په طریقت کښي نابالـــــــــغه ډېرکسان دي
زه بالغ دطریقت یـــــــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بـــنده دخـــــــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخـــــــون په وینو ســورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شـــــــــــان زمـــــــــــاده دزړه داغ
ســــــــــتادعشق له غـــــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شـــــــــان طلب کـــــــــوم دګلــو
که مي ولـــــــــــیدای دیـــــــــاردحسن باغ
که صدف رنګه سینه شـــــــــوه دچـــاصافه
په صدف کښي دررونبـــــــــان وي لکه چراغ
دحقیقت پـــــــــــرګلستان بلبلان ګــــــرزي
کله ښـــــــــــایي چي ورګډ بـــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســـتاپه عشق کښي
په وصال سرې[88] معطـــرکــــــــــړه جان دماغ

---

[88] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کاهیخ مسلــــــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خـــــالي ، ده بې انصاف
هرمومن ایــــــمان راوړی په خپل عشق ده
دکافـروچي عشق نه وحساب نه شوه له اشراف
دجاهـــــلو رجـــوع کله شي وعشق ته
عـــاشقان دخپل زړګي کانــدي طواف
له ازله قاســــم کـــړی ښــه قسمت ده
کافــــران به په عــــذاب مـومن معاف
پرزاهـــــدوباندي سپک بارد طـــاعت ده
سبب داده پـــــرمحـفوظ یې ده عشق چـاف[89]
هـــــغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهــــــمه ده واړه عشق ، وکـــړه انصاف
دزاهـــــدوکفاف قـــــوت ولایموت دي
پـــــه زیادت یې حکــــم کبري داسراف
سرګـــــردان اهـــل دنیادي په طلب کښي
مــــوړبه نه شي مګرخــــاک شوشکم ناف
خــــــدای دي صبرقناعت زمـــاروزي کړي
(مــــلاامیره) لـــــه خپل نفسه کـړه خلاف

***

که صــــــادق یې له ګناه کـــــړه ځان حنیف
په تــــقواوعبادت کــــــــړه نفس ضعیف
دنیکانـــــومحبت دځـــــــان عادت کړه
خــــــدای دي نه کاندي ګــــمراه دچاحریف
دجاهـــــــلوله صحبته بـــعید ګــــــرزه
په صحبت بــــــه دنیکانـــــــوشې لطیف

---

[89] ښایي چاپ وي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له میانه واخـــــــــله که دانایي
په خپل ځــــــان کـــــړه جامـه دعشق لفیف
پـــــه ویل دمحققانــــــــوفـــــهم وکړه
هــــــرګفتن یې تـــــرمــــرجان و در ظریف
هـــــــرکامل له خپله ســـــوزه تصنیف کړی
ناقابل ده (مـــــــلاامیر) کــــــوي تصنیف

***

ماچي وخـــــــــوړل دیــــــــاردلاس تریاق
راځخه ورک شـــــــــووخت دصبح ود اشراق
ستاله حبه ماسیواشــــوه فـــــــــراموشه
بیا پــــــــه یاد دیارشیرین دهـــــــان بــزاق[90]
سرګردان و پای دوان شوم په عالــــــــم کښي
دعشـــــــق آس مي ځابک ولید تــــــــربراق
چي وصـــــــــال مي ددلبرپه کــــــوځه وشو
داخـــــــــلاص پـــــرمیدان پاته شومه طاق
له هـــــــــغه پس خـــوشحالي شوله راپېښه
بیامي ولیدځان جـــــــــهان شومـــه آفــاق[91]
په ظاهــــــــرصورت مشغول یم له عــــــــالمه
ذمیمه شـــــــوله بدل پـــــــه نیک اخلاق
(مــــــــلاامیر) ده مــــــدرس دعشق په علم
دهــــــــربیت ثواب دي[92] ډ یــرشي تـــرعتاق[93]

***

ســـــــــتادوصل دګلشن زمـــــــــا اشتیاق

---

[90] بزاق: دخولې ناړو ته وایي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.
[91] په اصل کې ورته کښلي دي: برهوش آمدم
[92] دي = دي یې
[93] عتاق: دمینځواومریانوآزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وایم دهجران دلوی فراق
زه ترسرو ترمال وخپل جانان ته
خدای دي نه کاندي زما قول په نفاق
په ژړا سره زما بوتي کاڼي ژاړي
خلاف نه ده دمعشوق عاشق مشتاق
بدعمل زما حجاب دیارله مخ شو
ورکېده دي دحجاب په نیک اوراق
دتوحید په دریاب غرق شه حجاب نشته
ښه وصال به دي روزي کاندي رزاق
دقسمت برخي وهرچا ته رسېږي
منتظرو ته ولاړدي تهول عشاق
دوه جهان چي له تا هېرشوه (ملاامیره)
څه په کاردئ خراسان ملک دعراق

***

بې جذب الهي به څوک پیدا کړي دزړه چاک
هغه به مجذوب کېږي چي يې رب که سینه پاک
عامل دشریعت شه ته خضوع وانقیاد کړه
تمثیل دامرکاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فضل درب وشي تا به کي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تا به کي[95] خس وخاشاک
هغه (مي) بختورده چي دی تېرترنام وننګ شي
محکمه شریعت وي پخپل دین کښي وي چالاک
دعشق مثال غمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فرض (يې) پتېده دي چي له تا نه شي بېباک

[94] کي = کړي
[95] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګــــوره هـــرزارع چي تخم خرڅه که په مځکه
حـــــرام باندي خرمن دئ هم ثمروهم خوراک
حــــال داليا وو ګذشته ووپــــــــه داشان و
په درون کښې جوش خـروش ودهيچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشـــــوی تـــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښي
ذيقه يې سينه وي غـــريب ګرزي ګريوان چاک
خپل نفس ورتـــه وايي ترتانشته(هيڅ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ يې کئ شيرين باغ ناک
بسکه(ملاامیره)خـــه ويل دي ترخوله خبژي
فقيران دزمـــــــاني دي مبتلاخه ورته شاک

***

مــــن وعــــــن د کتاب ورک دهـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بـــرشي تـــرداووه سماک
دري ذکره په حديث کښي بيان شوي که خبريې
يومي لساني دويـــــم قلبي دريم روحي ثناک
لســـــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهـــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پـــــــورغی سالک
پـــــر(ملاامیر)چي راغی همېشه ده فرحناک

***

هــــــرمريددي خپل شيخ بــــــولي پيرکامل
تابـــــه کاندي ومقصودتــــــــه پيرواصل
سست يقين که مـــــــريدي دواصــــــل وکه

[96] دودوني=دودونه ئي(لوګي ئي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بـــــه پاتـــــه معرا[97] شـــي بې حـاصل
اول شـــــــرط دمـــریدۍ مي خپل یقین ده
که شرط ترک شي مشـــــروط پاته شي عاطل
پــــرناقص که کامل یقین خــــــوک وکه
ســــــتادپاره بــــه ناقص پیرشي کامل
هـــــرمـــریددي وخپل شیخ ته تسلیم کاندي
پـــــه دغــــه تسلیم بـه شي بالغ عاقل
جـــــماعت وردوظیفه پــــرځان لازم کـړه
تقواخــــــوی کــــــړه دګناه نه شي عـامل
دسلــــوک بیان مي کــــړی پــه پښتودئ
(ملاامیره) فــــــرق کــــــوه دحــق باطل

***

راښکاره شـــــوداشـــــنای حسن جمیل
محسنات ددنیاشــــــوه خــــــواروذلیل
ښایستې ددواړوکـــــونـــــوسرکوزي که
چي یې ولــــــیدزمــــــادیارحسن اصیل
پــــه کامـــل صفت موصوف زمـادلبرده
خــــــوک به نه وکي[98] سیـالي کثیرقلیل
ترچشـــــمانومي خـــــوناب ستاله فراقه
نه پــــــوهېږم چي قصیرشي که طـــویل
پـــــه طلب دخپل جــانان یـم سرګردانه
پرې بې نه ږدم که غـــرق شم پـــــه رودنیل
سرومــــال زمـــــافدیه ترخپل جانان ده
(ملاامیره) صـــــادق شه مــه کـړه تعطیل

---

[97] معرا: لوڅ لپړ
[98] وکي = وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســــــتا ووصـــــــل ته حيران ده زمـــادل
شين تــــوتي د ګلســـــــتان ده زمـــادل
له فلکـــــــه سنګ ريزي راباڼـــــدي اوري
سرګردانه پرزمين هــــم پرا سمان ده زمـــادل[99]
خـــــوب خندا را ځـــخه ورک دیارپه مینه
خود به ژاړي پـــــه طلب د خپل جانان ده زمادل
پــــــرعـــــاشق د معشوق کله دلسوزي شي
دلســــــوزی مــــهربانی ته نګران ده زمادل
غـــــم د عشق را ځخه هېر کـــــړه نورغمونه
ستاله غـــــمه سرګـــردان هم نالان ده زما دل
د ظاهــــــــر دښمن که زرتوري پـــه لاس وي
هيڅ باک نشته په عذاب له نفس شيطان ده زمادل
بندي کــــــــړی دي د هـــجرپـــه زندان يم
متنفرلـــــــه اختلاطه د انـــــسان ده زمادل
ځــــــان ملبوس د بې ننګیه پــــه لباس کړه
(ملاامیره) له جــــــهان ځخه ترسان ده زمادل

***

د ســــــاقي له برکته ملک ګلـــــــزاروينم
پــــــــرګلانـــــو د بلبلو چـــــونهاروينم
زه بلبل ستا د ګلشن يــــــم بل ګلشن څه کوم
خـــــــزان نشته ستا ګلشن همېش بهاروينم
هـــــــرګلشن لـــــــــره خـــزان شته له فلکه
په امــــــــان زه ســــتا ګلشن له هراضراروينم
عــــــاشـــــقان مي بلبلان ديـــــاردباغ دي
ساکنان (مي) عـــــاشقان زاغـــان فراروينم

99 تر دې نيم بيتي وروسته دوهم نيم بيتي څلورځپې زيات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــــوشته مي پـــــرمحفوظ دفتر دعشق ده
تسلسل دعـــــاشـــــقانووارپه واروینم
مــــومنانومـــــومني پـــه عشق پیدا کړه
پـــــه عقبایي لـــــویه ګټه ددیداروینم
له دیــــــدارخخه مـــحروم ټول کافران دي
عـــــشق یې نشته دوی مــقهوره دقهاروینم
بـــــه شیرین بیان دعــشق ده (ملاامیره)
راشـــه وخت کـــــوتاه دئ اوس تلواروینم

***

خـــــدای راکــــــړی پاکیزه دین داسلام
دغـــــه رحـــــم درحمان ده لـــوی انعام
جـــــماعت مي طـــریقه دپاک رسول ده
خبردارشـــــه لـــــمونځ ونه کـړې بې امام
تارکان دجـــــــماعت بـــــه شــرمنده وي
پـــــه عقبابــــــه مختورن وي هـــم بدنام
تل درود واســــــــتغفاروایــــــه په ژبه
شفاعت بـــــه دي روزي شي دنبي خیرالانام
تــــوکل تـــــقوا همېش پرځان لازم کــړه
دښمن بند کـــــــړه دخضوع پـــه محکم دام
بیامنقاددخپل پادشـــــاه شـــه که دانایي
محکومي تــــه همېشه کــــــړه دحکام
(ملاامیر) غریب دوعاګــــوی دهـــرمومن ده
خصوصاً دخپل پادشـــاه هـــــــرصبح وشام

***

دیاردیدلـــــــره ورځـــــم بې پــــروبال یم
له دیدنه یې شـــــــرمېږم بې جـــــمال یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غلام يم بېکاره ديار په کارکښي
کم همته بد هنره بد خصال يم
بندګي دي قبلوم پردوه چشمانو
ياره ته مي کړه قبول زه ډېر ملال يم
رقيبانو سرګردان کړم په عالم کښي
ستادربار له درځم بند په جنجال يم
درقيب له همراهۍ مي سل توبې دي
ناديده يارمين کړی پرشين خال يم
کيمياګر(دي) دکيميا په طلب ګرزي
ديار وصل زما کيميا په قيل وقال يم
عاشقان کيمياګران طلب ديار کړي
که غافل شوم له طلبه بد فعال يم
دتغير تبديل لارنشته زما ويار ته
په طلب يي دوصلت ودوصال يم
حيرانېږمه وځان (ته) وجهان ته
ولي ورک ځان وجهان شوبي کمال يم
زه منکر له بندګۍ دنفس شيطان يمه
(ملاامير محمد) بنده دذوالجلال يم

***

په ظاهر غريب ملا باطن ملنګ يم
په اسم ذات سره خوشبويه ترلونګ يم
لوی اقليم دمومن زړه ده بي پايانه
وربي[100] نه کړم له غماز سره په جنګ يم
که لښکر د دښمن ډېره هيڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پرپلنګ يم

[100] وربي = وربه يي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فـــــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کـــــــړه زه ولاړ دیار پــرننګ یم
دیارننګ مي جـــــــماعت د پاک رسول ده
مومنان بـــې[101] تینګـــــــوو زه ناصح لنګ یم
پاک مسجد مي ده پالنګ مـوړ باندي ناست یو
پرې بې نه ږدم که هــرڅو په صورت ځورنګ یم
که وصـــــلت له یاره غــــواړې لاړ دغــه ده
که مي تېنګه کـــــــړه دالارباد شاه اورنګ یم
افضل کړی خدای زمـــــــوږ دین ترکل ادیانو
که عامـل د شریعت شــــــوم زه خوشرنګ یم
ستاد عشق له زخـــــمه سورلکه ســـورګل یم
عاشقان دي واړه ســـــره ، نه چي زه رنګ یم
دوصــــــال طلب لازم پــــرمــــــاغریب ده
دهجران په اوردي سوی خــــــــوارپتنګ یم
هـــــــمراهي دبې دینانـــــو په کارنــه ده
بـــــــهتردا چي له بې دینو ځخه پـــرځنګ یم
که رویت مي پــــــه نصیب ستاله جـــمال شي
ځوړند ســــــــربه همېشه لکـــه متنګ[102] یـــم
دسراج الملت والدین بنــــــــه دبدبـــــــه ده
(ملاامیر) دده دوعـــــــاګـــوی نه دپرنګ یم

❊❊❊

کباب کـــــــــړی دئ زمــــازړه اوردهجران
دغـــــــــه اورهـــــــجران دیارغواړم تاوان
په عـــــــوض کښې وصال غـــواړمه جانانه

---

[101] بې = به یې
[102] متنګ : کمندته وایي (ظفراللغات) اوکمند دلومي په معنا دلته له بیت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مـــــعاوضه شي نشته زيان
معشوقه له عـــــاشقانو حجاب نـــه شي
داادب ده دعـــــاشق معشوق تـــــرميان
که عاشق لـــــره ســـل روح دځان پيدا شي
همګي به کي[103] فـــــديه تـــرخپل جانان
پــــه دنياکښي يې بل حب ومقصودنه وي
کل مقصـــــودېې وي دلـــبر، ژاړي حيران
هغه څوک چي پـــــه نظردمعشوق نيک شي
بيايې ســـــپورکاندي دعشق پرآس دوان
ددنــــيانـــام ننګ واړه ځني هېرشي
پروانه کــــړي ددنياپه ســـــودوزيان
کل هـــمت يې وي مصروف دياريه حب کښي
بل حب نه کــــړي صادقان دي عـــاشقان
پـــــه بيان دعشق شيرين مي روح وجان شو
(ملاامیره) درياشــــه پـــرسپين ميدان

***

ستاله غـــــمه راتــــه اوردئ کل زمين
بي مثال ده زمــــادلبرمــــخ يې رنګين
محبت زمـــاوســـــيله ده ووصال ته
رقيبانــــوراته کـــــړى دئ کمين
بل اسباب دعـــاشق نشته بې له عـــشقه
دعشق اوربـــه وســـــوځي رقيب لعين
بې تکليفه هيڅ قـــــاصدمقصودنه مومي
سرګــــــردان دي قاصدان په زړه غمګين
اومې غـــوښي چي په دېګ کښي جوش ونه که

---

103 کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خـــــــوري که غني وي که مسکین
چي پخته د عشق پــــه اورکښي عاشق نه شي
حـــساب نـــــه ده پـــــه رتبه د کاملین
د خامـــــانو خامکاري ســـــوز وګدازده
تل بـــــه ژاړي دی بـــعید وي له تمکین
په بیان د (ملا امیر) هـــــغه پـــــوهېږي
چي ســـالک وي پخته کارزړه یې وي سپین

***

پــــــه تناب د زلــــــفو بند یـــــم د جانان
نـــــه خلاصېږم که ښند مــــــه دوه جـــهان
هیڅ مي وېره لـــــه رقیبه غــــــمازنه شي
پــــــرخـــــان وینمه پیره د تـــورزلفان
شش طـــــرفه فیوضات د جـــانان اوري
خـــــالي نه ده هیڅ آفـــــاق زمین اسمان
عـــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غـــــواړي پروا ، نه کـــړي په هجران
که نن ګـــــوري تورو سپین دیارپه خط کي
ته عامـــــل شه همېشه ګــــــرزه ترسان
نــــه حسب نـــــه به نسب د چا په کارشي
چي حـــاضرشي د محشرپه لـــوی میدان
خوشـــــحالي د نیک عـــــمل ده و نیکانو
بد عــــمل بــــه غمګیني شي د عصیان
که رضا د جـــــانان غـــــواړي رضا پرېږده
که جانان له تارضاشو خه په کارحورو غلمــان[104]
د رضــــادي طلبګارزه خــــــواربنده یم

[104] دانیم بیتی ترنورو خلورخپي اوړددئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر) ده ګناهـــــکارغـــــواړي غفران

***

چي خالق تخلیق وکــئ[105] زمــــــــادژوندون

بیاعاشق یې پرځـــــان کـــړم راغی بېلتون

په خپل عشق ســـــــره طالب زه دوصال شوم

شب وروزیم سرګـــــــــــردان په جګرخون

نه پوهېږم زمــــــــاپه باب قلـــم څه کښلي

چي یوغــــــم وي نوشته که پـــــه زرګون

که مي ورکه خــــــــوب خنداشوه ستاله حبه

پـــــــه کارنـــــــه دي ددنیاډېرنعمتون

نــــــورغــــــمونه راخخه هېردیارغموکړه

یارنیولی دئ له مــــــخ ســــــــل حجابون

محـــــــرمات شبهناک شــــــوه سل حجابه

له مذکـــــــوره تقـــــوا کانــــدي صالحون

په نصیب دعـــــــاشقانـــــــوعجزونیازده

دیارحب دعـــــــاشقانـــــــــوده ژوندون

تل مشغول دیارپـــــــه وصل صادقـــان دي

سمندرغـــــــــوندي ساکـن اوریې مسکون

تــــمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو

(ملاامیره) تالـــــــه اوردعــــــــشق صابون

***

معشوقـــــــان دعـــــــاشقانـــــوقاتلان

بي تقصیره ځني یـــــــــوسي دل وجــــــان

په عالم کښي سرګـــــــردان ګرزي ګریان وي

بیایې قــــــوت وي دزړه وینه دخپل ځـــــان

---

[105] وکئ= وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبرو سکون دیار په مینه
همېشه يې اوښکي ځي تر دوه چشمان
بې غمي شي پر حرامه په دنیا کښې
د فراق اوښکو تر ځان وګرېوان
دوه جهانه ځني هېر شي بې دلبره
سرو مال کړي صدقه تر خپل جانان
په کوڅه د یار ولاړيې نام وننګ وي
مرتبه يې وي بلنده تر اسمان
په اول کښې محبت بیا ګمنامي ده
(ملا امیره) ګمنام شه که يې پوهان

***

له هجرانه همېش ژاړم په نارو
دیار دید پر ما شیرین ، تر قند مسرو
د رقیب په محبوسۍ به هیڅ بند نه شم
زه محبوس یم د خپل یار په زولنو
چي يې توري زلفي بیا پر مخ خپري کړي
عاشقان سینه سوزان په اند ښنو
رقیبان يې راته کښېنول په خنګ کښې
اوس مي ولي په تکړو[106] په سنګ ریزو
بدبختي د رقیب داوه له اوله
چي يې ذات دده پیدا کړله اورو
بیا يې وکړ تکبر په سجده کښې
په کار نه شو عبادت دده پر کلو
رقیبان مي د ښمنان د پاک ایمان دي
(ملا امیرمحمده) ځغله په ګامو

[106] کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي ايښی دئ پـــــه ميان کښي دابرو
نن مجنون غوندي عـــــــذاب کړمه ليلو
ودربارتــــه دي ملنګ پـــردوهه ناست يم
ولاړبه نه شـــــم مګرديدراکـــړې خيالو
منتظردي ددیـــــدن لکه بلبل يـــــــم
خوبه ګــــــرزمه محرومـــــه له کتو
ياره جـــــوړه شکوفه پـــه زمستان کړه
اوکه نه وي جان دمــــــاغ مي کړه خوشبو
جــــدايي دیارترخــه وصال شيرين ده
که يـــــوځله وصـــال کاندي نن پېرزو
عــــاشقان دي شهـــبازان ديارپه مينه
سرګـــردان دي پرزمين پرلـــويوغرو
ربه روی ســتاددوستانـــــومي دروړی
عــــاشقان کـــړه منورپـــه انوارو
ستاد عـــــفو مقام پټ له هـــره چاده
(ملااميره)عــــفوغــــواړه پــه زارو[107]

***

زمـــــاپه زړه يارد عـــشق اورولګـــاوو[108]
بيايې روح راخخه يووړغـــم يې نورولګاوو
خـــوشحالي دزندګۍ راپوري غـــم شوه
غم يې دروندده هجران زورپـــرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ســــــتاد عشق په اورايره شو

[107] په مقطع کي لږ څه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستاد عفو مقام پټ له هره چاده زما دلبره
ملااميره عفوغـــواړه په ځړاوپه زارو
[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ او سنی ليکدود يې (ولګاوه) دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینی یکجهتی بیا پر مـــــــاز روولګاوو
مجوف زړګی مي ډک پــــــــه سل فکرو و
د توحید په نور شو ډک عجب يې شـــوررولګاوو
رقیبان حیران ولاړ زمـــــاوحـــــــال ته
د توحید نـــــورمي پیره په رقیب اورولګاوو
د معشوق پـــــه طلب ستړي عـــــاشقان ده
(ملا امیر) مي په طلب ســـرپخپل ګورولګاوو

***

راشئ مـــــــومنانو د خپل رب ثناګويي کوو
محکمه پر خپل دین شوو باد شاه ته دوعاګويي کوو
راغــلي اروسان دي دوی ومور ته حیـــران دي[109]
غیرت د دین به وکـــــړو موږ به هم پهلواني کوو
حیات دي زموږ باد شـاه وي کل اسباب برابروینم
قتل به کفار کړو مــوږ پر دوی شمشیر بازي کوو
پر خلافت د چــاریاردي محکم زموږ باد شاه وي
مغلوب دي کافـران شي چي پر دوی موږ غالبي کوو
بد بخته کافـــــــــران دي نا امیده له قرآن دي
فتح به خدای راکـــــــړي د قرآن موږ پیروي کوو
انګریز که اروسان دي زمــوږ جنګ خخه ترسان دي
مومنان تــول شیران دي اوس پر دوی به چابکي کوو
ترســــــان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غـــازیان منتظران دي موږ دوی ته کارسازي کوو

---

[109] د امیر حبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته د روسانو د راتګ خبره له تاریخي مدارکو سره سمه نه خېژي. د شاعر مراد به یا په سیمه کي د بلشویکي نفوذ د خپرېدو خطروي او دی به يې د روس د تجاوز په نامه تعبیروي او یا به نو پر د رقد باندي د روسانو پوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه د غازي امان الله خان د پاچهی په اووم کال پېښه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) او په دې ډول نو تر دغه کاله پوري د شاعر ژوند هم یقیني کېدلای سي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفارکه هرخوږ پردي ددين عقل يې هېر دئ
بې جنګه بې نـه پرېږدود خپل دين موږغاوري کوو
قـــــاتلان که مقتولان شوکه پاته پرميدا ن شو
سود منده مومنان دي (ملاامیره) موعظي کوو

***

تـــــريوسف ډېرښايسته زمــــــوږپيغمبرو
ستاره ورته عـــــاجـــــزشمس و قـــــمرو
غلبه دنـــــوريې تېره تـــــــرهـــــــرچاوه
په خـــــــوبانو کښې ځرګند لکه زيړلـــــمرو
دوحدت له باغـــــــــه درخته رانبکاره شوه
نه يې مــــــــثل پـــــــرزمين لکه نښترو
دکــــــمال پـــــــــه مېوه پره دغه درخته
مــــــومنانو مي نوش کـــــــړئ ښه ثمرو
شاکـــــــران ددې مېوې بــــه ســـربلندوي
تورزاغـــــــان له دې مېوې ښخه کـــوركړ و
مومنان دي خدای غـــافل په دين کښې نه کړي
غــــــــافلان لـــــــه خپله دينه ګاوو خــــرو
دطاعـــــــت بارچي باباآدم پــــــــه شـــــاكړ
مــــــــــومنان بې[110] قبلـــــــوي بارد پـــدرو
مـــــــــــومني ده نيکنامي دعـــــــقباګټه
مــــــومنانو ټينګه کــــــــــړه که مي ضررو
دنبي پــــــــــردين ثابت شـــــــــه (ملاامیره)
سپي رقيب ثابته نه شــــــــولـــــــوي خطرو

***

ته آئينه دشـــــــــــــرع نســـــه[111] وخپل مخ تـــه[112]

[110] بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا عیبونه بــه ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښـــــــه طاعت وبندګي د پاک الله کـــړه
له ریا څخه ځـــــــان ســاته ،نفس بدبخته
ســـــــره اورونه دي پــــه لاس د دښمنانو
ستا طاعت و ســــــرومال سوځي یک لخته
ستا په ښهر کښي ښه کـــوته په دولت[113] ډ کــه
بیغـــــــم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړ پــــــرخپل کـــــوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یي ګـــویاناست یې پر خپل تخته
د تـــــقوا تیغ پـــــه لاس ونیسه محکمه
در ایله به کي[114] دښمــن ســــــتا تخت وبخته
سر ګـــــــــــردانه له خپل نفسه ډېر عالم ده
(ملا امیره) جــهادي شه مې پرېږده ګرم ویخ ته

***

د دنیا که جستجـــــوی پردا جـــهان کــه[115]
که خدای هېروي آخـــــــرت لره تاوان که
پـــــــرجـــــهان باندي ژړا دیارلـــه حبه
داژړا د محبت د خــــــــــدای دوستان که
چي دعشق په تیغ یي غــــوخ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکو تــــــرځــــان وګریوان که
دصادق عــــــــاشق ژړاده پخپل ځان کښي
که مخلـــــوق ته شي ظاهـــر د ځان نقصان که

111 نسه = نیسه
112 دا غزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ماد(ه) ردیف ته رانقل کړه.
113 دولت دلته د دنیا په معنا راغلی دئ.
114 کي = کړي
115 که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســــــره ضدین(دي) هیڅ شک نشته
په یوه ځـــــــای اوراوبـــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکـــــــــرګلستان کـــړي
عاقبت به يې خـــــراب دمـــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خـــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده څـــوک بې چشمان که
جاهـــــلانـــــوپه دنیادین بدل کـــړی
ددنیاهـــــــبربده نـــــه که دین نسیان که
که دانايې پـــــــرخپل سرنیسه لاســـونه
وجاهـــــل ته نصیحت ډېرعـــــــالمان که
ناصحــــــان که نصیحت ددین بیان کــړي
(ملاامیر) بــــــــه يې قبول پردل وجان که

***

محبت دخــــــــدای دوستان بې خدای نه که
په یوه زړه کښي بــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهـــــــــروي له عــــــالم باطن له حقه
مشاهــــــده يې له خــــــدایه بل رای نه که
چي توانګـــــــردقناعت په خــــــزانه شي
هیڅ ګـــــذربه دغنیانوپه ســــــرای نه که
احتیاجي بې خـــــــپله ربه دبل نــــــه که
روح وجــــــــان به بې له خدایه فدای نه که
عــــــــاشقان دي طالبان دیاردوصــــــل
که واصل شي ومعشوق تــــــه وای وای نه که
په کــــــوڅه کښي دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خــــرم وي په حیرت کښي هم تلای نه که
حال وقـــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خــــدای خودبین خودنمای نه که

***

جــــــام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی پـــــــه نغمو اوازونه
یارزمــــــابې وفا پــــــه جفادئ عــالمه
نقصان کل زمــــــاخپل دګـــــناه دریابونه
یارمي ګل زه بلبل پــــــه ژړاپسې مـــــرمه
دبلبل سینه تل تـــــــرختلي خـــــــارونه
دلبري دلـــــــجویي رهبري دي غـــــواړمه
که ماخلاص په اخلاص کــــړې دغم له بارونه
مـــــاغریب کـــــړه بعیدله شیطانه شدید
بدلــــــوي سودايي پــــــه دنیاجنتونه
مامرید کـــــــړه قــــریب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ســــــتامجیب پرښندم سرمالونه
ښه جلال ښه جـــــمال شین دي خال ده صنمه
پــــه ظهوردي خــــــراب دکفارو ملکونه
ستانظرشــــــــوخنجرپــــه مجروح مي ځګر
سپین دي غـــــابښ وانوارپه روښان اسمانونه
ستاصــــــــدیق ستارفیق ترهـــــــمه وشفیق
یارغــــــاردســــــرداردهجرت په مزلونه
پتهولــــــو خــــــوبان افضلین مي جانــــان[116]
بهــــــتري مهــــــتري پــــه آیات حدیثونه
ستاابلــــــق ترفـــــــرق وتبرشوی مطلق
نازبردار ، رازکـــــــــــردارترجمله حجابونه

---

[116] دانیم بیتی په لږتصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و:
پتولوخوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابیان شـــــــوعیان د(امیر) پــــــه زبان
خـــــــوش لسان درفشان دجـانان صفتونه

***

دعشق اورمي پــــــرزړګي وکـــــړه پوښتنه
زمــــــاپرحال په چابکي وکـــــړه پوښتنه
شپېړداغـــــــونه عشق راکـــړي پرسینه دي
دازخـــــــمونه دمــــــرګي وکړه پوښتنه
ورنځـــــــورتــــه که دوادديدن ورکـــړې
زمــــــادواده پرهېزي وکـــــــړه پوښتنه
بيکاره غـــــلام دياريــــــــــم ورته ژاړم
نن دغـــــلام پربېکاري وکـــــړه پوښتنه
هيڅ حاجت زمـــــــــاپه کاروخدمت نشته
زماژړايارخـــــوښوي وکـــــــړه پوښتنه
درقيب دلاسه ډېرپـــــــــه زړه غـــــمجن يم
نن زمـــــــاپرغمګيني وکـــــــړه پوښتنه
عشق جـــــهازشوګډ يې کړم په محبت کښې
ته مــــــهربان شه پرغرقي وکـــــړه پوښتنه
(ملاامير) پـــــه سپينه ږيره تل ژړاکــــــړي
راشه زمــــــاپرغريبي وکــــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپــــــــه لاس زمــــــاددلبرده
عــــــاشقان پــــــه قتلـوي دايي هنرده
چي په برخه يي خــــــــواري دسوزګدازشي
خـــــــودبه ژاړي چي زخمي يې دزړه سـرده
هــــــــغه څوک چي وي ببغم ديارله فکــره
ســــــــړى نه ده پــــــه مثال دګاوخـرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت پــــه اوريې ســـــوی پـه کلونو
چي وصـــــــال را بانـدي راغی نن اختره ده
غــــلامي مي په اخـــــلاص د کامل وکړه
اوس ماذون شوم د کامـــــــل هسي نظره ده
وخـــــادم ته د مـــــــخدوم فیض رسیږي
هیڅ شک نشته درســــــــول د خولې خبره ده
عـــــاشقان (يې) وديدن ته هـــــوسيږي
ځني پاتــــــــه نام وننګ وســـــيم وزره ده
صادقان د يار پـــــــه مينه هـــغه ثوک دي
چي پــــــه لاس (يې) همېشه د عشق دفتره ده
عــــامــــــلان د شريعت مي فايضين دي
پاک الله ځني راضي هــــــــــــم پيغمبره ده
عـــــاشقان ترسر و مـــــــال وياره تېر دي
چي ليدلی يې جانــــــان پــــه خپل بصره ده
ديارميني تور کـــــــودی کړم په جهان کښې
خاکساري مي جـــــــــوړه کړې پر خپل سره ده
ګـــــمنامي لـــــويه رتبه ده (ملاامیـــره)[117]
اختلاط د زمـــــــانې ډېر شـــــــور و شره ده

***

که وصال د اشنای غـــــــــواړې روغ د غه ده
بیا خه نه شي د مـــــــــــرګي سخته ناره ده
نن دي وارده چي راکب پــــــرخپل مرکب يې
له مـــــــــرکبه که شيوه شوې توره شپه ده
په تياره کښې څـــــوک رسیږي و مقصود ته ؟
لـــــوی مثال د ئ نيکي و اخله لاربنکاره ده

---

[117] اصل: ګمنامي لويه رتبه ده ملاامیره فقیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــمبختان مي غـــــــافلان د يار له ذکره
لـــــــــغزيده وي وخپل نفس تـه مسخره ده
پـــــــرهـــــــمت د زاهـــــد انو آفرين شه
نفس شيطان يې پــــــه عـذاب بنه تماشه ده
پيروي د پاک قـــــــرآن مـــــو په نصيب کړې
چې همېش زموږ په خـــــــوله ورد و ظيفه ده
په نصيب مـــــــــو شفاعت د پاک رسول کړې
پاک سبحان بې کي[118] خـــو شحال کـړي وعده ده
له دي خپلي بـــــــــد بختۍ څخه په عذاب يم
ګيله نشته پر هـــــــــرچــــــامي توره شپه ده
هــــــــرعـــــــاشق شيرين ګفتن شيرين زبانه
(ملا امير) مي درياشي ډکـــــي[119] ســـــــينه ده

***

هغه څوک چې صادقـــــــــان وي ستا په مينه
محبت بــــي[120] هـــــمېشه پـــــرخپل يار وينه
اول حـــــــال د سالک دادئ اې درو يـــــــشه
چې پــــــــه حب کي د خپل شيخ به فناه شينه
حقيقت د حب يې هلته ظـــــاهـــــــــــرېږي
چې د پاک رســــــــول په شــــرعه عمل وينه
دويم حـــــــال د صادق دا ده په محبت کښې
چې د پاک نبي پــــــــه حب کښې فـــــنا وينه
دريم حــــــال فنافی الله بـــــــــولي طالبه
بې له ياره مـــــــســـــــوا کل ترک وهينه

---

[118] بي کي = به يې کړي
[119] ډکي = ډکه يې
[120] بي = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل خـــــــــه دئ دروغ وايي
چي خالي به له دي دروحبو خـــــــــوک وينه
هـــــــــرچي لاردشـــريعت يي وي پرې ايښې
رهـــــــــبرده شيطان اورتـــي[121] شکــــوينه
که باوردي پـــــــه آيات و حـــــديث کېږي
ملحدي پـــــــه طـــــــريقت کښې ډېره وينه
هـــــغه خوک چي مستقيم پـرشريعت شوه
پـــــــه سپين مــــــخ به آخرت لــره ورځينه
خـــــــدايه عشق مي برابرپرشـــــريعت کړې
چي مــــــــقام دمـــوحدی مي روزي شينه
(ملاامير) غـــــــريب صادق کړې ستاپه مينه
امان راکــــــــــــرې په توحيد کښې له لعينه

❋❋❋

ستادهجران په اوروســـوی ارامي غواړمـــه[122]
زړه مي زخمي داستاله لاســـه دوايي غواړمه
دوامي وصل دجانـــــــان ګنج نوري غواړمه
زه خوارمسکين يـم بې تسکين زه دلجويي غواړمه
ستادمحبت پـــه درياب غرق صدف دري غواړمه
زه غواص تېر(يم) تــرخپل سر اجرت قوي غواړمه
له دواړو کـــــــونو يم بېغم روښندلي غواړمه
له پخته ګانـومي حساب کړې ګمنامي غواړمه
سيروسلـــوک راباندي تېرشومقبولي غواړمه
نفس وشيطان مي دښمنان ستامـــهرباني غواړمه
زمـــــامشرب دنقشبند پيرمجددي غواړمه

[121] اورتي = اورته يي
[122] دي غزل ته پرسرکښلي دي: مناجات فقيرملاامیرمحمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا چند به سوزیمه نور محمدي غواړمه
درعشق توسوختیم دروصلت رهنمایي غواړمه
عمرم عبث گذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خواریږ دامنگیرزي[123] غلامي غواړمه

***

په خوبانوکښي کلانه راشه راشه
زمادزړه محبه گرانه راشه راشه
پیروي دي قبلوم پردووچشمانو
ته یي نورزمادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره ترسبحانه راشه راشه[124]
(دا)ستانورده وسیله زماووصال ته
ته همېش پرخپل رب گرانه راشه راشه
محبت دیارافضل تردوه جهانه
ته یي زمادزړه ارمانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف ترکل عالم یي
باطن نورظاهرانسانه راشه راشه
ستاامت همیشه فخرپه تاکاندي
ته سرداریږ دنبیانه راشه راشه
ډېردي قدرهم حرمت پرخپل خالق ده
کامل میره دخوبانه راشه راشه
کمینه امتي ستایم پاک رسوله
زه (امیرمحمد) ستادغلامانه راشه راشه

---

123 زي = زه یې
124 دغه بیت درې ځپي زیات دئ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق ســــــرسري نه ده چي له سره دي بدرشي
محبت عـــارضي نه ده چي له زړه څخه بدرشي
بیان دعشق کــــــومه وسالک ته یې ښیمه
مشتق لــه عشقیه دئ چي پیچان[125] پربل شجرشي
عشقیه مي هــغه شی ده چي غالب شي پرګیاه
ذات دګیاه ورک شي عشقیه مي پــراظهرشي
مثال دمومن داده که انصاف لـــــري منصفه
که عشق باندي غالب شي ترګیاه (یې) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته یې زده کړه اې سالکه
یو مي رحـــماني بل شیطاني که دي باورشي
شیطاني هغه ته وایي چي نقصان دشریعت وي
ناري تجلي ویني پــــه غلط مي ګاووخرشي
رحماني هــغه ته وایي چي پرشرع مستقیم وي
شــــوارق به دانوارفیوضات باندي مطرشي
تمیزددې دووګــران دئ دخطرځای یې دغه ده
سالـــم به ترتېرېږي هغه څوک چي بختورشي
زه (ملاامیر) فقیریم په بیتوکـــــــړم بیانونه
محناج زه دوعــــایم که پرمادخدای نظرشي

***

بدبخته زمانه شـــــــوه له طاعته غافلان دي
ودین ته یې شاکــــړي په دنیاپسي روان دي
بیدارشئ مومنانـــــــولوی سفرلرئ په مخه
نکیرمنکربه درشي ســوال جواب یې په ایمان دي
کامل که دي ایـــمان وهیڅ دي وېره خطرنشته

---

[125] عشق پیچان یوراز ګیاه ده، چي پرنوروګلانوراتاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکۍ تــه بد عمل دي دځان زیان دي
فهم وکه (اې) مـــــــومنه عاقبت دا دنیا پاته
محصل دهـــرچا مرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپین زږه دي توربږي ګناهـــــونه دي ډېرېږي
صیقل (یې) اسم ذات ده شـریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عـــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملا امیره) نـفس شیطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کـــــړه په قدرت کښــي[126]
څلورښاخ (یې) ورپیدا کــــــړه په زینت کښي
هر(یو) ښاخ له ګوناګـــــون مېوې څخه پرده
زاغـان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پــــرګل مین ملامت نه دي
معطریې دل وجـــــــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غــــــــوندي صادق په مینه نه شي
دا مشکل ده چي به ګــــډ شي په جنت کښي
ســــاکنان دهغي درختي هــغه څوک دي
چي ترسروترمـــــــال تېرشي په محبت کښي
مـــــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبیب ده
چاياران یې څلـــــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړي خـــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافـــــــــــران منکرالحق دي
محرومي شــــــوله ورپېښه په خلقت کښي
پـــــه اول کښي مي ابیات مـــــغلق ویلي

---

[126] دا غزل په اصل کي د(ښ) په ردیف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخرېي معنی ګـــــوره په وضحت[127] کښېــي
ربه ســـرومال قـــــربان زمـــاترنبي کړي
(ملاامير)غريب غـــــلام تل په خدمت کښېي
عـــــاشقان ديارجـــــفاپروفـــابولي
(ملاامير) فقيرمغموم ده پـــــه هجرت کښېي

***

دخپل اشــــــــــنای ديدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنـــــــه وم چي پـــه مخه رقيبان راځي
ديارډغم ګــــــردوغبارزمـــــاپرځان راځي
ديارله عشقه مي خــوناب نن ترچشمان راځي
(را) ميسربه وصـــــــال نه شي بې ژړاعالمه
دفـــــراق اوښکي مي بهېږي پرګرېوان راځي
دادنياکه هــــمګي ګل وګلـــــــزارشي
عـــــاقبت به شي فنادمـــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون يې زمـــــــاپه قسمت راکړ
بې له ياره دعشق دودمي تـــــــــردهان راځي
زماپه اوښکـــــــــوهيڅ اثرپرجانان نه شي
زمـــــاپرحـــال نن په ژړازمين اسمان راځي
سرګــــــردان وپايدوان پــــــردادنيايمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هـــرڅوزيان راځي
دجنت تـــــــرګلـــــو زياتي تـــــماشه ده
چي مستغرق شـــم ديارفيض لکه باران راځي
که وفانه کــــــړي نن دژوندرمـــــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامير) غـــــــريب ګريان راځي

***

---

127 وضحت = وضاحت ، څرګندتيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجـــــفاده همېشه مـــــــاژړوي
رقيبان پــــه نصيحت مــــاخندوي
زه حيران يــــم چي ژړاکـــړم که خنداکړم
نه پـــوهېږم چي يارزمــــا څه خوښوي
دجـــــرس له حـــاله حال زمامعلوم شو
تـــــرخنداز مـــــاژړا يـــــارقبلوي
دادنيادژړاځــــای چي ببغــــم نه شي
ستاژړالـــــــره اجـــرت ياردرکـــوي
داجـــــــرت حساب مي خپلـــه زندګي ده
عــــاقبت دصـــــورت حجاب پاره کوي
دمحشرپـــــه روځ بــــه نيک وبدښکاره شي
دانايــــــان مي نيک پــــه بدنه بدلوي
آئينه دزړه صفاکــــــړه له هــــــــرزنګه
(ملااميره) خدای رحـــــــمان ده رحم کوي

***

عــــاشقان دي بيماران پــــه زړه زخمي
ددېدن زکات غـــــــواړي پــــه مسکيني
هيڅ حـــــاجت يي ددنيا په چــــاره نه وي
نه پـــــــه کاريي وي جنت غــلمان حوري
دخپل ياردېدن يي خــــوښ تردوه جهان وي
قاسم کــــــړی ښــــــه قسمت دئ ازلي
دتوحيددباغ مي هـــــرعـــاشق بلبل ده
ودي باغ تـــه بل مــــــرغــه لارنه لري
دګلانـــــــوسيل بې بـــــــهاره نشته
دديداررروځ لــــــوی بــــهارده کاملي
په نصيب دي ښه ديداريه لـــــوی بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده دديـــارشـــه محبتي[128]

❋❋❋❋

❋❋

❋

❋

❋

❋

128 تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کي د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چي څوپاڼي به يې لوېدلي وي (م. هوتک).

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library